

Varhaiskasvattajan päiväkirja - Luontotoiminta ja positiivinen pedagogiikka työtä tukevinä menetelminä varhaiskasvatuksessa

Mia Lyytinen

2020 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Varhaiskasvattajan päiväkirja - Luontotoiminta ja positiivinen
pedagogiikka työtä tukevinä menetelminä varhaiskasvatuksessa**

Mia Lyytinen
Sosionomi AMK
Opinnäytetyö
12/2020

Mia Lyytinen

Varhaiskasvattajan päiväkirja - Luontotoiminta ja positiivinen pedagogiikka työtä tukevina menetelminä varhaiskasvatuksessa

Vuosi

2020

Sivumäärä

46

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tukea työskentelyä uusiin työtehtäviin siirtymisessä, varhaiskasvatuksen lastenhoitajan työtehtävistä varhaiskasvatuksen opettajan työtehtäviin. Tavoitteena oli myös lisätä luontotoimintaa sekä pohtia positiivisen pedagogiikan, vuorovaikutuksen sekä luontotoiminnan merkitystä varhaiskasvatuksessa.

Luontotoiminta ja positiivinen pedagogiikka tukevat lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä kasvattajien työn mielekkyyttä. Hyvät vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot nousevat keskeiseen rooliin varhaiskasvatustyön kentällä.

Päiväkirjamuotoisessa opinnäytetyössä reflektoidaan ja pohditaan kymmenen viikon aikana esiin nousseita teemoja, teoretietoon viitaten. Näiden pohjalta tehdään loppuyhteenveto ja oman kehittymisen pohdinta.

Päiväkirjaraportoinnin, yhteenvetojen ja pohdintojen pohjalta toimeksiantaja saa tietoa luontotoiminnan ja positiivisen pedagogiikan myönteisistä hyödyistä, kasvattajien läsnäolon lisääntymisestä sekä kiireettömän ilmapiirin tärkeydestä varhaiskasvatuksessa.

Mia Lyytinen

Early childhood educator's diary - Nature activities and positive pedagogy as methods supporting work in early childhood education

Year   2020   Pages   46

The purpose of this thesis was to support work in the transition to a new job, from working as an early childhood nurse to working as a teacher in early childhood education. The aim was also to increase nature activities and to better understand the importance of positive pedagogy, interaction, and nature activities.

Nature activities and positive pedagogy support overall well-being of children and give meaningfulness to the work of a teacher. Good interaction and collaboration skills also play a key role in early childhood education.

The learning diary-based thesis reflects on themes that emerged during ten weeks of practical work and journaling with references to theory. Based on that, a final summary and personal development was reflected on.

After reading this thesis, the reader will receive information about the benefits of nature activities and positive pedagogy, and the importance of a relaxed atmosphere in early childhood education.

Keywords: Early childhood education, nature activities, positive pedagogy, collaboration, interaction

Sisällys

1	Johdanto	9
2	Nykytilanne.....	10
1.1	Työn sisällön kuvaus.....	10
2.1	Toimeksiantaja sekä työ- ja toimintaympäristö.....	10
2.2	Tietoperusta ja keskeiset käsitteet.....	11
3.3	Opinnäytetyön eettisyys ja tutkimustyön periaatteet.....	12
4.4	Vuorovaikutustaidot	13
5.5	Sidosryhmät	13
6.6	Kehittäminen	14
7.7	Opinnäytetyön tavoitteet.....	15
8.8	Varhaiskasvatus.....	15
2.8.1	Oppimisen alueet	15
2.8.2	Luonto oppimisympäristönä	16
2.8.3	Positiivinen pedagogiikka.....	16
3	Päiväkirjaraportointi.....	16
1.1	Viikko 1	16
2.2	Viikko 2	20
3.3	Viikko 3	22
4.4	Viikko 4	26
5.5	Viikko 5	28
6.6	Viikko 6	31
7.7	Viikko 7	34
8.8	Viikko 8	37
9.9	Viikko 9	39
10.10	Viikko 10.....	43
4	Yhteenveto ja pohdinta	46

1 Johdanto

Päiväkirjamuotoisen opinnäytetyöni taustalla on siirtyminen varhaiskasvatuksen lastenhoitajan työtehtävistä varhaiskasvatuksenopettajan työtehtäviin. Ryhmä, jossa työskentelen, on täysin uusi ja lähemme toteuttamaan yksikön tavoitteiden mukaisesti luonto, luovuus ja liikunta vahvuuksista toimintaa.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on tukea varhaiskasvatuksenopettajan työtehtäviin siirtymisessä. Työssäni haluan painottaa luontotoimintaa sekä positiivista pedagogiikkaa, joista tuon teorian tietoa tukemaan havaintojani viikkoyhteenvetoihin. Päiväkirjaraportoinnin on tarkoitus tukea uusiin työtehtäviin siirtyessä toiminnan suunnittelua ja ajanhallintaa, lisätä ymmärrystä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen merkityksestä hektisessä työssä sekä tuoda näkyväksi työtapoja, jotka ovat mielekkäitä, hyödyllisiä ja lapsen kehitystä, kasvua ja hyvinvointia tukevia. Tarkoituksena on kymmenen viikkoisen päiväkirjaraportoinnin päätteeksi pohtia, miten luontotoiminnan lisääminen, positiivinen pedagogiikka ja vuorovaikutustaidot tukevat varhaiskasvatustoimintaa ja työskentelyä sekä reflektoida omaa työskentelyä keskeiseksi nousseiden aiheiden teorian tietoon viitaten.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018) mukaan luontoa hyödynnetään oppimisympäristönä, joka tarjoaa kokemuksia, materiaaleja ja laaja-alaisia mahdollisuuksia leikkiin ja tutkimiseen. Luontoa voidaan hyödyntää liikunnan, oppimisen ja luontoelämysten oppimisympäristönä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018) ilmaistaan positiivisen pedagogiikan kanssa yhteneväisesti myönteisten tunnekokemusten ja vuorovaikutussuhteiden kehittävän lapsen oppimista, onnistumisen kokemusten ja oman toiminnan ilon kautta.

Opinnäytetyöni ajoittuu syksylle 2020. Prosessi sisältää noin kaksi viikkoa kestäneen suunnitelmavaiheen, suunnitelman esittelyn ja tutkimusluvan hankkimisen, jonka jälkeen lähdetään toteuttamaan 10 viikkoa kestävä päiväkirja osioita, jossa tehdään viikkosuunnitelmat, päivittäiset kirjaukset sekä viikoittainen raportointi eli yhteenveto viikosta. Opinnäytetyön päiväkirjavaiheen lopuksi tehdään yhteenveto ja pohdinta.

Opinnäytetyöni aluksi esittelen toimeksiantajani sekä työ- ja toimintaympäristöäni. Nykytilanteen kuvauksessa avaan työni sisältöä, varhaiskasvatuksen sidosryhmiä, vuorovaikutustaitojani ja niiden merkitystä työssäni sekä opinnäytetyöni tavoitteita. Päiväkirjaosuudessa kirjoitan viikkosuunnitelmat sekä päivittäin pinnalle nousseita asioita ja omia tuntemuksia, onnistumisia ja haasteita. Keskeiseksi päiväkirjaosuudessa nousee kuitenkin viikkoyhteenvedot, joissa reflektoin ja kirjoitan työstäni teorian tietoon viitaten. Opinnäytetyön lopussa on yhteenvetoa ja pohdintaa prosessin etenemisestä, omasta oppimisesta ja ammatillisesta kehittymisestä sekä opinnäytetyön hyödyistä.

2 Nykytilanne

Osaamista nykyisiin työtehtäviini olen hankkinut niin työkokemuksen, opiskelun kuin harrastuksienikin parissa. Lähihoitaja- sekä sosionomiopinnot ovat tuoneet paljon teoretietoa lapsen kehittymisestä, varhaiskasvatussuunnitelmista sekä perheiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Työkokemukseni päiväkodista ja koulunkäyntiavustajana toimiminen ovat lisänneet ymmärrystä arjesta lapsien kanssa. Harrastukseni ovat taas hioneet ryhmätyöskentely- ja vuorovaikutustaitojani. Tällä hetkellä työssäni pystyn käymään tarvittavissa ja mielenkiintoisissa koulutuksissa, jotka tukevat työskentelyäni.

1.1 Työn sisällön kuvaus

Päiväkodissa varhaiskasvatuksenopettaja tukee ja edistää ryhmänsä lasten kasvua, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Tämä vaatii opettajalta ryhmän ikä- ja kehitystason mukaista kasvatuksen, pedagogiikan, kehityksen ja oppimisen asiantuntemusta. Päävastuu opettajalla on toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa sekä lasten kasvatuksesta ja opetuksesta. Lasten henkilökohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien laatiminen ja arviointi ovat varhaiskasvatuksen opettajan vastuulla, hyvässä yhteistyössä oman työryhmän sekä huoltajien kanssa. (Opettajana varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa 2020.)

Varhaiskasvatuksen opettajana vastaan lapsiryhmän pedagogisen toiminnan suunnittelusta ja toteuttamisesta yhdessä työryhmäni kanssa. Toteutan työskentelyäni osallisuutta lisäävällä tavalla, niin huoltajien kuin lasten osalta. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden sosiiali- ja terveysalan ammattilaisten kanssa, lapsen ja perheen kokonaisvaltaista hyvinvointia tukien. Pedagoginen asiantuntijuus, dokumentointi ja arviointi nostetaan Helsingin kaupungilla tänä toimintakautena ryhmän pedagogisen suunnitelman myötä näkyvämmäksi ryhmän portfolion avulla.

Työtehtävissäni tarvitsen erityisen hyvät vuorovaikutustaidot, teoreettista tietoa lapsen kehitysvaiheista, ryhmähallintataitoja, empatiakykyä sekä intoa ja halua oppia yhdessä lasten kanssa. Koen tällä hetkellä olevani taitavan suoriutujan tasolla työtehtävissäni, mutta koska uusia asioita tulee jatkuvasti ja ajanhallinta saattaa tuoda haasteita, en pysty vielä ohjaamaan tai opastamaan kuin oman työryhmäni toimintaa.

2.1 Toimeksiantaja sekä työ- ja toimintaympäristö

Toteutan päiväkirjamuotoisen opinnäytetyöni Helsingin kaupungin varhaiskasvatustyöyksikössä omalla työpaikallani.

Päiväkoti sijaitsee Helsingin alueella ja yksikköön kuuluu kaksi erillään sijaitsevaa päiväkotia. Työskentelen pienessä, yhteisöllisessä päiväkodissa, jossa on neljä ryhmää: alle 3-vuotiaat, 3-4-vuotiaat, 4-5-vuotiaat sekä esiopetusryhmä. Työskentelen 4-5-vuotiaden ryhmässä

varhaiskasvatuksen opettajana, varhaiskasvatuksen lastenhoitajan sekä oppisopimusopiskelijan kanssa. Ryhmässämme on 14 lasta.

Päiväkodissämme pyrimme yhteisöllisyyden lisäämiseen niin ryhmien välillä kuin perheiden sekä lapsien osalta, osallisuutta lisäävällä tavalla. Ryhmät tekevät paljon yhteistyötä ja vähintään kerran kuussa on koko talon yhteinen isompi tapahtuma (syystalkoot, syyskisat, eväretki, juhlapyhien tapahtumat). Sen lisäksi järjestämme ryhmien välisellä yhteistyöllä metsäretkiä ja tapahtumia. Vanhempien toiveita kuunnellaan paljon ja vanhemmat ovat aina tervetulleita osallistumaan toimintaamme. Päiväkirjaosion kirjoittamisen aikaan, syksyllä 2020, vanhempien osallistumista toimintaan rajoitti kuitenkin vallitseva koronapandemia.

Yksikön toimintasuunnitelman perustana on luonto, luovuus ja liikunta. Päiväkodit sijaitsevat lähellä metsiä ja merta, joten toimintaympäristömme on siirtynyt suuressa määrin päiväkodin pihalta ja sisätiloista luontoon. Lähiympäristö tarjoaa muutenkin paljon liikkumavaraa metsien, rantojen, puistojen, jäähallin, kirjaston, urheilukenttien ja uimahallin kautta. Retkeilyyn ja alueella liikkumiseen mahdollistavana tekijänä on myös hyvät kulkuyhteydet. Luonnon kunnioituksen tärkeys ja materiaalien hankkiminen luonnosta on päiväkodin kaikkien ryhmien yhteinen tekijä ja tapa toimia.

Toimintakulttuurimme perustana on mahdollistaa toimintamme niin että, lapset oppisivat liikkumisen, retkeilyn, tutkimisen, luovuuden ja leikin kautta. Joustavuus ja kannustavuus työyhteisössä ja ilmapiirissä sekä arvostus ja kunnioitus niin lapsiin kuin aikuisiinkin, mahdollistaa positiivisen pedagogiikan toteutumisen. Työyhteisömme huolehtii siitä, että ilmapiiri on positiivinen ja kannustava, arvostamme lapsia sekä toisiamme. Arvostamme myös moninaisuutta työyhteisössämme: erilaiset koulutustaustat, elämäkokemukset sekä kulttuuritaustat ovat rikkaus ja vahvuus työyhteisössä, jonka kautta annamme myös lapsille mallia moninaisuuden mahdollisuuksista.

2.2 Tietoperusta ja keskeiset käsitteet

Keskeisiä käsitteitä opinnäytetyössäni ovat luontotoiminta, positiivinen pedagogiikka, yhteistyö- ja ryhmätyöskentelytaidot sekä pienryhmätoiminta.

3.3 Opinnäytetyön eettisyys ja tutkimustyön periaatteet

Kuvio 1: Opinnäytetyön eettisyys. (Opinnäytetyön eettiset ohjeet. 2018.)

Opinnäytetyöprosessin suunnitelmavaiheessa tutustuin prosessin kulkuun ja vaatimukseen, sekä alustavasti aiheeseeni ja saatavilla olevaan teoriatietoon. Hain tutkimusluvan Helsingin kaupungilta ja tein tarvittavat sopimukset Laurea ammattikorkeakoulun sekä toimeksiantajani kanssa. Tutustuin tutkimuseettisiin ohjeistuksiin ja menettelytapoihin sekä tiedostin valmiin opinnäytetyöni olevan julkinen asiakirja. Laadukas opinnäytetyöprosessi näkyi ohjaavalta opettajalta tulleista palautteista sekä sovitusta opiskelijatapaamisista.

Päiväkirjamuotoinen opinnäytetyö on kehittämistoimintaa, jonka tarkoitus on tuottaa uutta tietoa käytäntöön sovellettavaksi. Prosessin aikana yhdistyy konkreettinen tarve kehittämiselle, jota teorian avulla lähestytään tutkimuksellisesti. Tutkimuksellisessa kehittämistoiminnassa kysymykset, menetelmät ja käytännön ongelmat ohjaavat opinnäytetyön tiedon tuottamista käytännön toimintaympäristössä. Tutkimuksellisessa kehittämistoiminnassa perehdytään yksittäisiin asiakointiin, mutta tavoitteena on myös herättää laajempaa keskustelua, saadusta tiedosta. (Työelämän tutkiva kehittämistoiminta. 2020.)

4.4 Vuorovaikutustaidot

Koen, että varhaiskasvatustyö on jatkuvaa vuorovaikutusta. Vuorovaikutustaidot ovat koko ajan tärkeässä roolissa työssäni, jonka takia on tärkeää myös tunnistaa omat vahvuudet ja kehittämisen kohteet vuorovaikutuksessa. Lapsien kanssa työssä ollaan jatkuvassa vuorovaikutuksessa, oman työryhmän kanssa lähes koko ajan ja huoltajien kanssa päivittäin.

Vuorovaikutustaitojen keskeisin asia on kyky ja halu ajatuksien, kokemusten ja mielipiteiden vaihtamiseen ja yhdessä toimimiseen. Rakentavan ja myönteisen vuorovaikutuksen kulmakiviä ovat esimerkiksi rohkaisu, kannustaminen, läsnäolo, kuunteleminen ja myötätunto. Rakentavassa vuorovaikutuksessa on kysymys arjessa tapahtuvasta kanssakäymisestä, joka perustuu kannustavista ja rohkaisevista eleistä sekä ilmaisusta, joka tukee toista. Empatia kykyä tarvitaan kaikissa ihmissuhteissa ja sosiaalisissa vuorovaikutustilanteissa. Tämä pitää sisällään muun muassa tunteiden, tarpeiden ja viestien tunnistamista, huomioimista ja vastaamista. Sanattomien viestien, ilmeiden ja eleiden ymmärtäminen ja tunnistaminen on tärkeää, jotta voidaan havaita sanallisen kommunikaation kanssa mahdollisesti tulevia ristiriitoja, joskaan vuorovaikutus ei aina ole sanallista viestintää. Ryhmän musiikkihetket sekä leikkiminen ovat myös osa vuorovaikutusta. Vuorovaikutustaidoissa läsnäolo ja aito kohtaaminen ovat tärkeää. Lämmin vuorovaikutus ja aito arvostava kohtaaminen voivat parhaimmillaan kohottaa mielialaa ja lisätä toiveikkuutta. Kuulluksi tuleminen on kohtaamistilanteiden mahdollisuus vuorovaikutuksessa. (Vuorovaikutustaitoja voi oppia 2020.)

Omia vahvuuksiani vuorovaikutuksessa ovat empatiakyky sekä kuuntelu- ja keskustelutaidot. Olen luonteeltani empaattinen ihminen ja pystyn helposti asettumaan toisen asemaan. Tätä kautta koen, että pystyn aidosti ymmärtämään toisen tilanteen ja myötäelämään hetkessä. Hyvien kuuntelutaitojen pohjalta pystyn huomaamaan myös sanattoman viestinnän kautta havaittavat asiat ja tätä kautta voin helpommin keskustella ja pohtia asioita toisten kanssa, niin lasten kuin aikuistenkin.

5.5 Sidosryhmät

Varhaiskasvatuksen sidosryhmät voidaan ajatella sisäisinä- ja ulkoisina sidosryhminä. Sisäiset sidosryhmät ovat niitä ryhmiä, joiden kanssa yhteistyötä tehdään eniten. Näitä ovat lapset, perheet ja huoltajat, jotka ovat työn tärkein asia. Eniten yhteistyötä edellä mainittujen lisäksi tehdään oman työryhmän eli tiimin kesken. Seuraavaksi tärkeimmäksi sisäiseksi sidosryhmäksi nostaisin yhteistyöryhmät ja varhaiskasvatusyksikön, joiden kanssa on yhteisesti sovitut tavoitteet ja toimintatavat. Esiopetuksen kanssa oma ryhmäni tekee myös tiiviisti yhteistyötä, joka johtuu lapsiryhmäni iästä ja myös pienen talon yhteisöllisestä toimintatavasta. Näiden lisäksi sisäisiin sidosryhmiin kuuluvat myös erityisopettaja sekä suomi toisena kielenä opettaja, joilta saa tukea ja apua omaan työhön.

Ulkoisien sidosryhmien kanssa ei olla yhtä lailla jatkuvassa yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa, mutta ne ovat tärkeä osa varhaiskasvatusta ja moniammatillista yhteistyötä lapsen hyvinvoinnin, oppimisen ja kasvamisen tukemiseksi. Alla olevasta kuvasta voi tarkastella varhaiskasvatuksen sisäisiä- ja ulkoisia sidosryhmiä.

Varhaiskasvatuksen sidosryhmät

Kuvio 2: Varhaiskasvatuksen sisäiset ja ulkoiset sidosryhmät.

Yhteistyö erisidosryhmien ja ammattiryhmien kanssa lisää monialaista yhteistyötä. Yhteistyön tarkoituksena on mahdollistaa ja toteuttaa toimintaa niin, että se vastaa lapsen tarpeita. Esimerkiksi yhteistyö koulun kanssa madaltaa kynnyksiä siirtyä varhaiskasvatuksesta kouluun, neuvolan kanssa tehtävän yhteistyön tarkoituksena on tukea lapsen ja perheen kokonaisvaltaista hyvinvointia, ja lastensuojelusta voi saada konsultoivaa apua lapsen edun toteuttamiseksi.

6.6 Kehittäminen

Haluan jatkuvasti kehittyä työssäni, kehittää toimintaa ja kokeilla uusia tapoja toimia. Ryhmäni toiminta keskittyy positiiviseen pedagogiikkaan, luontotoimintaan sekä toiminnalliseen oppimiseen. Ryhmän arki toteutuu usein pienryhmätoimintana. Lisäksi haluan oppia hallinnollisia taitoja, jotta ne eivät veisi tulevaisuudessa niin paljon aikaa työpäivistäni. Yhdeksi haasteekseni koen haastavista asioista puhumisen huoltajien kanssa, ja tätä taitoa haluan myös kehittää.

7.7 Opinnäytetyön tavoitteet

Opinnäytetyössäni haluan ammatillisen kehittymiseni kannalta pohtia, miksi käytämme luontotoimintaa ja positiivista pedagogiikkaa menetelmänä eli miten ne tukevat työskentelyä lapsiryhmässä, lapsien kehitystä tukevin menetelminä. Työnantajani toiveena/pyyntönä/tavoitteena tälle työlle on luontoryhmätoiminnan aloittaminen. Oma tavoitteeni on uusissa työtehtävissä aloittaessa päiväkirjan avulla sisäistää varhaiskasvatuksen opettajan työtehtävät, toiminnan pitäminen, pienryhmätoiminta, yksilön huomioiminen, osallisuus ja yhteistyö, suunnittelu, dokumentointi ja arviointi ja se kuinka nämä asiat ajoittuvat työpäiviini. Toivon päiväkirjan pitämisen nostavan esiin aiheita, joita voin prosessin aikana tarkastella, käsitellä ja työstää enemmän. Reflektoin omaa työskentelyä keskeiseksi nousseisiin teemoihin, teoria tietoon viitaten.

8.8 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on tavoitteellinen ja suunnitelmallinen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon pedagoginen kokonaisuus. Varhaiskasvatus kuuluu osaksi suomalaista koulutusjärjestelmää ja se kattaa ikävuodet 0-6, lapsen peruskoulun aloittamiseen asti. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista, edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, ehkäistä syrjäytymistä, tukea huoltajia kasvatustyössä mahdollistaen heidän työssäkäyntinsä ja opiskelu sekä vahvistaa lapsen osallisuutta ja aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa, opittujen tietojen ja taitojen tukemana. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ovat tukemassa ja ohjaamassa varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista ja kehittämistä sekä mahdollistamassa laadukkaan ja yhdenvertaisen varhaiskasvatuksen koko Suomessa. Varhaiskasvatusta voidaan toteuttaa päiväkotitoimintana, perhepäivähoitona sekä avoimena varhaiskasvatustoimintana. (Mitä on varhaiskasvatus? 2020.)

2.8.1 Oppimisen alueet

Oppimisen alueita on viisi ja ne on määritelty varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018). Oppimisen alueet ovat: *Kielten rikas maailma, Ilmaisun monet muodot, Minä ja meidän yhteisömme, Tutkin ja toimin ympäristössäni sekä Kasvan, liikun ja kehityn*. Nämä ohjaavat kasvattajia toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa yhdessä lasten kanssa, heidän mielenkiinnon kohteidensa ja osaamisensa mukaisesti. Eri aihepiirejä yhdistellään monipuoliseksi pedagogiseksi toiminnaksi. (Varhaiskasvatuksen perusteet 2018, 40.) Toimintaa suunnitellaan, luodaan ja toteutetaan lapsilähtöisesti ja lapsia osallistavalla tavalla. Eri oppimisen alueita yhdisteltäessä projektit ja ilmiöoppiminen toimivat hyvänä työkaluna, ja tekevät oppimisesta laaja-alaista, luovaa ja mielekästä.

2.8.2 Luonto oppimisympäristönä

Varhaiskasvatuksen tavoitteita voidaan toteuttaa päiväkotiympäristön lisäksi myös lähiluonnossa. Ulkona, luonnossa liikkuen lasten havainnot toimintaympäristöstään lisääntyvät. Lap- sen kuulluksi tuleminen toteutuu ihmettelyn, kysymysten ja toiminnan kautta. Luonnosta huolehtiminen, toiminnallisuus ja toimintaympäristön suunnittelu lisäävät lasten osallisuutta. Lähiympäristössä liikkuminen edistävät terveyttä ja lisäävät liikettä, joka edistää liikunnallista elämäntapaa, samalla vähentäen ruutu-aikaa ja liika energian kertymistä. Lähiympäristö oppimisympäristönä kehittää sosiaalisia taitoja ja keskinäistä vuorovaikutusta, joka taas toimii kiusaamisen ennaltaehkäisyä. Niin lapset kuin kasvattajatkin hyötyvät ulkona tapahtuvasta toiminnasta ja oppimisesta. (Luonto toimintaympäristönä 2020.)

2.8.3 Positiivinen pedagogiikka

Tavoitteena positiivisessa pedagogiikassa on lisätä jokaisen oppijan tietoisuutta omista kyvyistään ja taidoistaan auttamalla lapsia tunnistamaan omat vahvuutensa, nostamalla esiin niitä päiväkodin arjessa. Omia vahvuuksia ja kykyjä tiedostamalla, niitä voi käyttää voimatyökaluina elämässä ja näin saavuttaa myönteisiä kokemuksia. Näin saadaan työkaluja elämän varrella tuleviin muutoksiin ja kriiseihin, jolloin niissä pysytään toipumiskykyisinä. Kannustava palaute ja oppimisympäristö, luonteen vahvuuksien tiedostaminen ja sinnikkyys tukevat myönteistä kehityskulkua läpi elämän. Lapset oppivat jatkuvasti mallintamalla ja tarkkailemalla aikuisia. Positiivisen potentiaalin huomaaminen näkyy kaikessa ajatuksista asenteisiin ja odotuksiin. Tämän takia on tärkeää toimia niin että huomataan hyvä ja sen tulee näkyä myös omassa toiminnassa, elämässä ja työskentelyssä. (Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen, 2016, 9-13.)

3 Päiväkirjaraportointi

1.1 Viikko 1

Viikkosuunnitelma

Tällä viikolla tavoitteenani on hankkia kirjallisuutta sekä lähteitä positiivisesta pedagogiikasta ja luontotoiminnasta päiväkodissa. Ajanhallinnallisten asioiden kannalta suunnittelu-, arviointi ja kehittämistyön (Sak-työaika) sisällyttäminen viikkotyöaikaan pysyvästi niin, että se ei vaikuta lapsiryhmän toimintaan tai tiimin kesken sovittuihin työtehtäviin haittaavasti. Ryhmän toiminnan kannalta suunnittelen tiimipalavereissa ryhmän toiminnan niin, että se on pedagogisesti perusteltavaa Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman, yksikön tavoitteiden, sekä lasten tarpeiden mukaisesti. Tiimipalavereissa yhdessä suunnittelemme toiminnan toteuttamisesta

työntekijöiden vahvuuksia ja mielenkiinnonkohteita hyödyntäen. Huomioimme myös, että jokaisella työntekijällä on aikaa suunnitella toteuttamaansa toimintaa tasavertaisesti.

Maanantai

Tänään vähän muutimme suunnitelmia kahden muun ryhmän sijaistilanteen takia, joten toteutimme luontoretkelle suunnitellut asiat pienryhmissä päiväkodilla. Päivän tavoitteet täyttyivät mutta ympäristö oli eri kuin suunniteltu. Päätimme olla lähtemättä, jotta kaikkien ryhmien turvallisuus huomioidaan sillä, että päiväkodilla on tarpeeksi talon omaa henkilökuntaa tarpeen vaatiessa. Näihin teemoihin palaamme vielä uudestaan, kun pääsemme retkelle ja käymme lasten kanssa läpi heidän itse ehdottamansa säännöt ryhmälle. Erittäin tyytyväinen olen siihen, että pystyimme työyhteisönä muokkaamaan toimintamme ja muuttamaan suunnitelmaa kiireen keskellä niin, että se ei kuitenkaan vaikuttanut lapsiryhmän toimintaan suuresti. Tämän takia koenkin, että varhaiskasvattajien yksi tärkein taito onkin pystyä nopeasti reagoimaan muuttuviin tilanteisiin ja luovimaan työtään hektisen arjen keskellä. Tärkein tehtävämme on kuitenkin, että kaikilla lapsilla on turvallinen ja hyvä olla päiväkodissa.

Tiistai

Tänään tuntui kaikki sujuvan suunnitelmien mukaisesti ja tuntui että lapset ja kasvattajat saivat kaikki tehdä itselle mielekkäitä asioita. Erityisen tärkeää tässä päivässä oli suomen kielen kehitystä tukevien tuokioiden aloitus. Toinen erittäin onnistunut asia oli, että pääsimme toteuttamaan toimintaamme kahdessa pienryhmässä, jolloin kahden kasvattajan kanssa toinen pystyi hyvin havainnoida lapsia, jonka avulla saamme tärkeää tietoa lasten kehityksestä ja miten voimme suunnitella ja toteuttaa toimintaamme lasten tarpeiden mukaiseksi. Tuntuu muutenkin siltä, että ryhmämme lastenhoitajan vahvuuksia ja tietotaitoa nimenomaan lasten fyysisestä kehityksestä ja motoristen taitojen harjaannuttamisesta saadaan hyödynnettyä paljon ryhmämme toiminnassa.

Keskiviikko

Pääsimme aloittamaan lasten toivotat kotipiharetket, jotka on suunniteltu niin, että katsomme kartasta osoitteiden mukaan ketkä ovat sijainniltaan lähekkäin ja kierrämme noin neljän lapsen pihat yhtenä retkipäivänä. Tässä pidän erityisesti siitä, että lasten osallisuus ja mielenkiinnonkohteet tulevat näkyviin ja lapsille on ollut todella tärkeää päästä näyttämään ryhmän aikuisille ja lapsille oma kotipiha. Näissä retkissä näkyy Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti erityisesti oppimisen alueista: tutkin ja toimin ympäristössäni, kasvan, liikun ja kehityn sekä minä ja meidän yhteisömme. Lopuksi ehdimme näiden lasten lähimpään leikkipuistoon, mikä on kaikille mieluisaa. Tuntuu muutenkin siltä, että työryhmässämme pystymme hyvin sopimaan suunnittelualan toteutumisen lepohetkien aikana, joka helpottaa suuresti työn toteuttamista.

Torstai

Syyskissämme onnistuivat upeasti ja kaikilla talon kasvattajilla ja lapsilla oli erittäin hauska päivä. Päiväkodissämme pidetään suuressa arvossa koko talon yhteisiä tapahtumia, koska se lisää yhteisöllisyyttä ja yhteistyötä ryhmien välillä. Sen lisäksi lapset tutustuvat toisiinsa ja kasvattajat näkevät muidenkin ryhmien lapsia, mikä on hyödyllistä kaikkiin aamu- ja iltapäiviin, jolloin osasta ryhmistä puuttuu ryhmien omia kasvattajia. Nämä tapahtumat ovat myös niitä hetkiä, jolloin vanhemmilta saa positiivista ja arvostavaa palautetta omasta ja koko työyhteisön tekemästä työstä.

Perjantai

Perjantaimme oli hieman erikoinen päivä siinä mielessä, että puolet oman ryhmämme lapsista oli poissa, joko vapaapäivällä tai sairaana ja samoin yhteistyöryhmässämme oli vain kaksi lasta. Tällaisissa päivissä mielekästä on se, että hyvällä yhteistyöllä voimme varmistaa sen, että kasvattajat pystyvät hoitamaan kesken jääneitä asioita. Tänään teimme niin, että otimme toisen ryhmän lapset mukaan retkelle leikkipuistoon ja yhteistyöryhmämme kasvattajat jäivät hoitamaan lakanan vaihtoa ja tietokoneella tehtäviä asioita, jotka ovat jääneet vähän rästiin. Tuntui siltä, että kaikilla kasvattajilla jäi hyvä mieli lähteä viettämään viikonloppua, kun juoksevat asiat oli saatu ennen viikonloppua hoidettua ja maanantaina pääsee taas jatkamaan ilman, että on paljon asioita keskeneräisenä. Tiimipalaverimme sujui myös hyvin ja kaikilla tiimini jäsenillä on hyvä mieli menneestä viikosta. Saimme myös hyvin keskusteltua ja kirjoitettua muistiin havaintojamme tältä viikolta, mikä oli erityisen tärkeää koska ensi viikolla, suomi toisena kielenä (S2) opettaja tulee aloitus käynnille. Kävimme siis läpi lapset, jotka puhuvat suomea toisena kielenään ja mitä tuen tarpeita olemme havainneet päiväkodissa. Saimme myös hyvin suunniteltua seuraavan viikon toimintaa ja työnjakoa sekä lähetettyä vanhemmille syyskuun tärkeät päivämäärät ja teemat toiminnassa.

Viikkoyhteenveto:

Tällä viikolla huomasi kuinka paljon työ edellyttää on suunnittelua ja kuinka paljon hyvä suunnittelu helpottaa työntekoa. Huomaan, että oma ongelmaratkaisukyky, muutoksiin sopeutuminen ja suunnitelmien muuttaminen on osa arkea päiväkodissa. Kasvattajien täytyy päiväkodin arjessa jatkuvasti pystyä reagoimaan lasten tarpeisiin, haasteisiin sekä kysymyksiin, samalla ryhmän hallintaa ja sensitiivistä vuorovaikutusta toteuttaen. Nämä asiat ovat sellaisia, joista oppii joka päivä. Oma työskentely ja toimintatapa kehittyy jatkuvasti ja tilanteet, joita arjessa kohtaa, ovat lasten kanssa työskennellessä aina ainutlaatuisia, jolloin ei varsinaisesti ole oikeaa tapaa toimia, vaan tilanteissa täytyy luovia. Suunnitelmien muutoksiin pystyy parhaiten reagoimaan yhteistyössä muiden kasvattajien kanssa, jolloin reiluus, joustavuus ja hyvät vuorovaikutustaidot ovat tärkeimpiä työkaluja.

Sak-työaika tarkoittaa varhaiskasvatuksen opettajan suunnittelu-, arviointi- ja kehittämistyötä, irrallaan lapsiryhmästä, jota on viisi tuntia viikossa. Sak-työaika sisältää ryhmän varhaiskasvatuksen suunnittelun, arvioinnin ja kehittämisen, huoltajien tapaamisiin valmistautumisen sekä lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen sekä niiden arvioimisen ja kehittämisen ryhmän toimintaan sekä pedagogisten valintojen arvioinnin ja kehittämisen. (Vaka työaikaesite 2019, 4.) Ajattelin tämän viikon haasteena olevan sak-työajan toteutumisen ja mahdollittamisen työaikaan, mutta nyt tuntuu, että tiimissämme ja lapsiryhmässämme vallitsee hyvä henki ja asiat ovat helposti järjestettävissä lepohetkien aikana.

Luontotoiminnan kehittämistä ajatellen ilmoittauduin Luonnossa kotonaan -koulutuksiin. Luonnossa kotonaan -koulutusta odotan erittäin innolla ja sitä kautta saan varmasti lisää ideoita ryhmämme luontotoimintaan.

Positiivisen pedagogiikan teoriasta löysin hyviä teoksia ja sieltä haluan nostaa ryhmämme toimintaan muutamia menetelmiä, joiden uskon tukevan ryhmähenkeä, vahvistavan lasten itsetuntoa sekä kehittävän kaverisuhteita. Leskisenojan (2019, 135) mukaan parhain keino lisätä ystävällisyyttä on kiinnittää siihen huomiota, sillä lapsi, jonka ympärillä tapahtuu auttamista ja ystävällisyyttä, oppii näin itsekkin auttamaan ja toimimaan ystävällisesti. Tähän perustuen haluan ottaa käyttöömme hyvien tekojen helmipurkin, jota lähdemme toteuttamaan ryhmässämme niin, että päivittäin lapset pääsevät kertomaan huomaamiaan tai kokemiaan kivoja, ystävällisiä asioita päivästä ja samoin kasvattajat kertovat päivän aikana huomaamiaan ystävällisiä tekoja, joista lapset pääsevät laittamaan helmiä purkkiin. Kun purkki on täynnä, järjestämme lasten suunnitteleman juhlapäivän.

Leskisenojan (2019) mukaan myönteiset tunteet vaikuttavat laajasti hyvinvointiin, oppimiseen ja viihtymiseen. Pedagogisen toiminnan tulisi olla sellaista, joka vaalii arvoja ja taitoja, jotka tukevat positiivista ajattelutapaa, esimerkiksi sinnikkyyttä, optimismia sekä kiitollisuutta. On siis oleellista, että lapsen toimintaympäristössä suunnitellaan ja toteutetaan sellaista toimintaa, joka lisää ja mahdollistaa lapselle myönteisten tunteiden kokemista. Myönteisten tunteiden tunnistamisen ja nimeämisen harjoittelu on tärkeää jo pienellekin lapselle. Lämmin ja positiivinen ilmapiiri ovat lähtökohtina niin lasten kuin aikuistenkin myönteisille tunteille. Hyväksyvä yhteisö, välittävät ihmissuhteet, hyväntuulisuus ja innostuneisuus luovat positiivisen ilmapiirin. Kasvattajien tehtävänä on rakentaa myönteinen ilmapiiri ja huolehtia, siitä, että jokainen lapsi kokee paikalle tullessaan olevansa odotettu, tärkeä ja merkityksellinen. Lapsilähtöisen toiminnan kautta lapset saavat kokea mahdollisimman paljon iloa, tyytyväisyyttä, innostusta ja mielenkiintoa sekä myönteisiä tunteita. Tavoitteena näillä myönteisillä tunteilla on lapsen itsetunnon vahvistaminen vakuuttamalla lapsi siitä, että hän on ihana, riittävä ja arvokas omana itsenään. Vaikka lähtökohtana ovatkin myönteiset tunteet, se ei pois sulje arjessa vastaan tulevia negatiivisia tunteita kuten pettymyksiä ja suuttumista. Tärkeää on myös tukea ja auttaa lasta tunnistamaan negatiivisia tunteita sekä antaa lapselle kokemuksia siitä,

että hänet hyväksytään ja hänestä välitetään myös negatiivisten tunteiden hetkinä. Negatiivisista tunteista voi kuitenkin kummuta hyviä asioita. (Leskisenoja 2019, 71-74.)

2.2 Viikko 2

Viikkosuunnitelma

Tämän viikon tavoitteena on hyvien tekojen helmipurkin käyttöönotto ryhmän toiminnassa. Tämä helmipurkki toimii positiivisen pedagogiikan menetelmänä, jossa tarkoituksena on tuoda positiiviset asiat ja teot näkyväksi ja antaa lapsille positiivista palautetta. Tällä viikolla erityisen tärkeää on lasten havainnointi ennen ensi viikolla kiertävän erityislastentarhanopettajan aloituskäyntiä, ja toiminta onkin suunniteltu niin että, yksi ryhmän kasvattajista pystyy olla havainnoitsijan roolissa toiminnan aikana. Perheille jaetaan palautettavaksi varhaiskasvatussuunnitelman lomake, joista saadaan heidän näkemyksensä sekä lapsen ajatukset päiväkodista.

Maanantai

Päivä tuntui kaikin puolin erittäin onnistuneelta. Pidimme lyhyen aamupiiriin, jossa kävimme läpi tulevan viikon ohjelmaa ja viikonpäiviä. Sovimme lasten kanssa, että viikonloppukuulumiset vaihdamme metsässä, jolloin kaikki ryhmän lapset ja aikuiset ovat paikalla. Pääsimme lähtemään ajoissa, joten kävelimme vähän pidemmälle luontopaikalle. Lapsille on todella tärkeää, että he saavat kertoa kaikki omalla puheenvuorollaan oman viikonloppunsa kohokohdat, ja tämä lisää lapsen kuulemista, yksilöllistä huomioimista sekä kuuntelutaitoja. Näin saamme myös tärkeää tietoa lasten mielenkiinnonkohteista, joka taas lisää osallisuutta. Metsässä ollessamme kasvattajat ohjautuivat lasten toimintaan mukaan: osa halusi leikkiä susihippaa, toiset kotia majassa ja muutamat nauttivat, kun saavat aikuisen kanssa yhdessä tutkia luontoa ja kysellä.

Tiistai

Tämäkin päivä sujui hienosti ja suunniteltu toiminta toteutui, vaikka Suomi toisena kielenä opettajan käynti hieman meinasi vaikuttaa päivän aikatauluun. Tässä taas huomasi kuinka paljon ryhmien aikuisten välisen yhteistyön, reiluuden ja joustavuuden avulla lasten päivä saadaan toteutettua suunnitelman mukaisesti ja saa taas olla kiitollinen työkavereille, jotka heti ”ottivat kopin” oman ryhmäni lapsista, kun oli minun vuoroni mennä keskustelamaan Suomi toisena kielenä opettajan kanssa oman ryhmäni lapsista. Saimme yhteistyöllä toteutettua lasten jumppasalivuorot kahdessa ryhmässä, kun toisen ryhmän aikuiset huolehtivat puolikkaasta ryhmästä sen ajan, kun olin sivussa ryhmästä.

Keskiviikko

Kotiretket ovat tärkeä osa ryhmämme toimintaa ja lapset ovat näistä retkistä aivan innoissaan. Aikaa meni näihin melko vähän, koska menemme pihalta pihalle lähes juosten, koska lapsilla on niin kova tarve päästä näyttämään omat suosikkileikkipaikkansa. Lapset nauttivat retkeilystä ja liikkumisesta päiväkodin alueen ulkopuolella ja se näkyy heissä innostuksena, asioiden ihmettelemisenä ja näistä ihmeistä keskustelemisena. Lapsille on ollut todella tärkeää päästä näyttämään omat pihansa, joten nämä retket ovat erittäin lapsilähtöistä ja lapsia osallistavaa toimintaa.

Torstai

Toimimme tänään puolikkaissa ryhmissä. Toinen ryhmä teki psykomotorisia harjoituksia, jossa tarkoituksena oli harjoitella kuinka kaveriin voi koskea. Jokaisella oli pari ja siinä harjoiteltiin yhteistyötaitoja, ohjeiden mukaan toimimista, rauhoittumista ja lämmintä koskettamista kaveriin. Tähän päädyttiin sen takia, että ryhmämme lapset ovat melko energisiä ja hippaleikit ovat suosioissa, mutta aikuiset joutuvat paljon puuttumaan siihen, miten lapset koskevat kaveriin leikissä. Kynätehtävät vaihtuivat lennosta musiikkituokioon, koska lapset ovat nyt paljon laulaneet syksylaulujamme, joten lapsilähtöisyyttä ja osallisuutta ajatellen pidimme rytmisoittimien ja kapuloiden säestyksellä syksyisen laulutuokion. Lapset, kuten kasvattajatkin, ovat kovasti pitäneet pienryhmätoiminnasta.

Perjantai

Tänään ohjelma muuttui hieman toisen ryhmän sijaistilanteen takia, jonka takia ryhmämme toinen aikuinen tuli myöhäisimpään vuoroon, jonka takia emme lähteneet retkelle. Kuuntelemme lasten toiveita, ja he halusivat omiin leikkeihinsä sisällä. Jakauduimme ryhmiin ja opiskelija pelasi lautapelejä osan lapsien kanssa ja minä olin mukana kampaamoleikissä. Lasten toiveiden mukaan ulkoilussa päätimme mennä koulun pihalle, jossa osa tutki ja etsi omissa leikeissään ötököitä ja osan kanssa pelasimme jalkapalloa. Tiimipalaverimme oli myös erittäin onnistunut ja kaikilla tiimimme jäsenillä on hyvä ja mukava olla töissä: kaikille on varattu toiminnan suunnitteluun aikaa päiväkodin arjessa, jokainen saa toteuttaa mielekästä toimintaa ja yhteishenkemme on hyvä. Saimme myös käytyä läpi lasten asiat ensi viikolla saapuvaa kiertävää erityisopettajaa varten ja nostettua hyviä havaintoja tukea tarvitsevista lapsista. Suunnittelimme myös seuraavan viikon toiminnan sekä milloin jokaisella on aikaa suunnitella ja valmistella omat tuokionsa, niin että se ei vaikuta lapsiryhmän toimintaan.

Viikkoyhteenveto:

Tapautuipa pienryhmätoimintamme retkillä tai päiväkodilla, voin samaistua Ahoosen ja Rooisiin (2019, 44-45.), joiden mukaan pienryhmätoiminta ja sen vahvuudet perustuvat siihen,

että siinä on huomattavasti isoa ryhmää enemmän tilaa ja aikaa lapsen yksilöllisten tarpeiden huomiointiin. Tällöin kasvattajilla on enemmän mahdollisuuksia lisätä lapsen osallistumista ryhmän toimintaan lapsilähtöisesti ja aktiivisuutta lisäävällä tavalla. Samoin lapsella on enemmän mahdollisuuksia omien ajatusten ja oivallusten ilmaisemiseen pienessä ryhmässä kuin suuressa.

Viikko oli erittäin onnistunut. Saamme toteutettua toimintaamme suunnitelmien mukaisesti ja lapsilähtöisesti. Pienryhmissä toimiminen ja retkeily lisää paljon kasvattajien mahdollisuuksia huomioida lapsia yksilöllisesti, samoin myös ruokailumme, jotka ovat järjestetty niin että syömme kahdessa eri tilassa, jolloin kasvattajat pystyvät helpommin ruokailun aikana juttelemaan ja keskustelemaan lasten kanssa. Tämä lisää lasten kuulluksi tuleamista sekä kasvattajien läsnäoloa.

Tällä viikolla omat ajatukseni heräsivät nimenomaan positiivisen pedagogiikkaan kasvattajien kesken; sen lisäksi, että olemme varhaiskasvattajia, olemme myös esimerkkejä lapsille siitä, kuinka toisia ihmisiä kohdellaan ja kuinka heille puhutaan. Ryhmämme aikuisten hyvä henki sekä yhteistyöryhmämme aikuisten kanssa tehtävä yhteistyö ja vuorovaikutus on koko ajan lapsille nähtävissä. Lapset oppivat meiltä jatkuvasti siitä, kuinka me puhumme toisillemme: miten sanomme kiitos ja pyydämme apua toiselta.

Positiivinen kasvatustapa ja sen hyvinvointinäkemys on myös sidonnainen elinikäisen oppimisen käsitteen kanssa. Positiivisen kasvatuksen tavoitteena on lisätä koko kasvatusyhteisön hyvinvointia. Tämän takia positiivinen pedagogiikka on erityisen tärkeää varhaiskasvatuksessa, jossa pienten lasten hyvinvointi, niin sosiaalinen, emotionaalinen kuin fyysinenkin, ovat jatkuvassa yhteydessä kasvattajaan ja hänen hyvinvointiinsa. Sen takia on oleellista, että keskitytään myös aikuisten työhyvinvointiin, keskinäiseen vuorovaikutukseen ja positiiviseen ilmapiiriin. (Leskisenoja 2019, 23-24.) Positiivinen pedagogiikka ei siis ole pelkästään menetelmä, jota voidaan käyttää lapsia kasvattaessa vaan ennemminkin tapa toimia, elää ja olla. Sen tarkoituksena on lisätä koko työyhteisön hyvinvointia ja tätä kautta lasten hyvinvointia. Arvostava, kannustava ja positiivinen työilmapiiri, ei ole itsestäänselvyys, vaan se vaatii jokaiselta työyhteisön jäseneltä sitoutumista ja halua toimia positiivisen pedagogiikan toteutumiseksi.

3.3 Viikko 3

Viikkosuunnitelma

Tämä viikko sisältää paljon retkeilyä ja liikkumista. Tavoitteena on mahdollisimman paljon havainnoida lasten yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä motorisia taitoja. Tähän perusteluna on lapsien varhaiskasvatussuunnitelma keskustelujen ajankohtaisuus sekä kiertävän erityislastentarhanopettajan aloituskäynti. Näin myös yksikön tavoitteet luonto, luovuus ja liikunta toteutuvat. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien myötä myös

ryhmätoimintasuunnitelman tekeminen on seuraavan kahden viikonaikana hyvä saada valmiiksi. Huoltajat palauttavat tämän viikon aikana lapsen varhaiskasvatussuunnitelma lomakkeet, joista saamme tärkeää tietoa perheiden ja lasten ajatuksista varhaiskasvatuksestamme, tuen tarpeista sekä mielenkiinnonkohteista, joiden pohjalta pystymme miettimään ryhmän toimintasuunnitelmaa.

Maanantai

Retkemme ja koko päivämme oli lapsille ja aikuisille erittäin onnistunut ja mielekäs. Tutkimme luontoa retkipaikallamme pienryhmissä, joka mahdollistaa kasvattajille läsnäoloa lasten kanssa, jolloin lasten yksilöllinen huomioiminen myös onnistuu huomattavasti paremmin kuin kaikkien lasten toimiessa yhdessä. Jätimme petoeläimiin tutustumisen toiselle kerralle, koska lapsia kiinnosti enemmän tutkia purkkien kanssa merta ja luonnonihmeitä. Saimme olla luonnossa rauhassa, nauttia ja ihmetellä lasten kanssa heitä kiinnostavia asioita.

Tiistai

Eväsretket ovat lasten kestopuosikkijuttu ryhmässämme. Lapsiryhmämme on energinen ja pitää liikunnallisesta tekemisestä. Vaikka matka olikin noin puoli tuntia kestävä, lapset olivat innoissaan, kun pääsivät urheilukentälle. Kentälle tutustuimme pienryhmissä uusiin lajeihin ja lopuksi söimme eväät kentän katsomossa. Päivä oli taas upea ja lapset toivoivatkin näitä retkiä lisää. Huoltajilta saimme myös paljon hyvää palautetta ja kiitosta, kun toiminta on niin lasten, kasvattajien kuin vanhempienkin mieleen.

Keskiviikko

Päivä sujui taas hienosti, ja aikataulut saatiin sovittua niin että se ei vaikuttanut lapsiryhmän toimintaan. Sain erityisopettajalta hyviä vinkkejä, neuvoja ja näkökulmia lasten tilanteisiin, jonka koin erittäin tärkeäksi työtäni tukevaksi asiaksi. Lapsilta ja vanhemmilta on tullut myös paljon hyvää palautetta pienryhmä toiminnastamme. Lapset tuntuvat nauttivan ja oppivan enemmän, kun ryhmä on jaettu joko puoliksi tai kolmeen pienempään porukkaan. Kasvattajille tämä on myös mielekästä toimintaa, koska ryhmänhallinta helpottuu ja riittämättömyyden tuntemukset vähenevät, kun todella tuntuu siltä, että pystyy vastaamaan lasten tarpeisiin, ohjaamaan ja tukemaan lapsia oppimistilanteiden haasteissa sekä enemmän keskustelemaan ja juttelemaan lasten kanssa. Kaikki lapset saavat paremmin äänensä kuuluviin, kun on vähemmän lapsia yhtä aikuista kohden.

Torstai

Päivämme oli taas onnistunut. Pienryhmätoiminnan avulla pystymme olemaan enemmän mukana lasten leikeissä ja oppimisessa aidosti läsnä olevina kasvattajina. Liikuntasalivuorot ja

jumpat siellä ovat lasten kestopuosikki, joten nämä päivät ovat erityisen paljon lasten mieleen.

Perjantai

Perjantait haluamme pitkälti rauhoittaa lasten toiveille, joka lähes aina on sisäleikit. Lapset saavat valita vapaasti tekemisensä. Tänään siis leikittiin, maalattiin ja pelattiin. Lähdimme myös pienelle kävelyretkelle muutamien lähellä asuvien lasten kotipihoille.

Viikkoyhteenveto:

Ryhmämme retkeilee ja liikkuu paljon. Retkeily on yksikön toimintasuunnitelman mukaista, mutta myös mielekästä kasvattajille ja lapsille sekä huoltajien toiveiden mukaista. Retkisämme on kuitenkin myös tarkoituksena muukin kuin vain ehtiä käydä useissa paikoissa. Olemme huomanneet ryhmämme lapsien keskinäinen vuorovaikutuksen ja kaverisuhteiden toimivat paremmin, kun vaihdamme ympäristöä päiväkodilta muualle. Kasvattajille retkeily taas mahdollistaa aitoa läsnäoloa, kun kaikki kasvattajat (opettaja, hoitaja, oppisopimusopiskelija) ovat läsnä ryhmän lapsien kanssa. Näin pystymme toteuttamaan toimintaa ja huomioimaan lapsia paremmin ja samalla saamme arvokasta tietoa lasten mielenkiinnonkohteista. Ohjaudumme (kasvattajat) retkipaikoillamme lasten toimintaan mukaan: usein yksi kasvattajista leikkii lasten mukana (tällä hetkellä lähes aina hippaa) ja kaksi muuta kasvattajaa pystyy osallistumaan lasten luontotutkimuksiin tai muihin leikkeihin mukaan. Retkillämme on myös pedagoginen perustelunsa siinä, että kun jaamme lapset pareihin ja aikuisen kanssa kävelemään mietimme, mitä kukin tarvitsee: jaamme lapset sellaisen kaverin kanssa, jotka eivät välttämättä itse ohjautuisi keskenään leikkimään mutta mielenkiinnonkohteet ovat samanlaisia, jolloin löytyy myös uusia kavereita. Aikuisen kanssa käsikädessä kävelemään valitaan sellaisia, jotka selkeästi tarvitsevat enemmän aikuisen huomiota ja kaipaavat sitä, että saavat aikuisen välillä ”omakseen”. Suomen kielen puhetta tukeaksemme, hyödynnämme myös retkimatkat, jolloin aikuisen kanssa tulee juteltua paljon kävellessä, ja jos lapsi on arempi puhumaan suomea, pystyy aikuinen ohjaamaan keskustelua kyselemällä ja sanoittamalla ympärillä olevia asioita. Retkillämme myös pysähtelemme ihmettelemään lapsien huomaamia asioita ja jätämme tutkimaan ja keskustelemaan huomioista.

Luonnonmukainen ympäristö, jossa lapsi voi leikkiä ja toimia lisäävät keskittymiskykyä sekä oppimismotivaatiota. Lapselle tilanteet, joissa aikuiset sekä toiset lapset kiinnostuvat hänen tekemistään havainnoista, lisäävät lapsen taitoja tehdä havainnoita. Monipuolinen- ja luonnonmukainen toimintaympäristö lisäävät mahdollisuuksia erilaisille tavoille oppia sekä voivat toimia terapeuttisena kokemuksena ja samalla tuottaa hyvää oloa. (Parikka-Nihti & Suomela 2014, 77.) Metsäretkien olen huomannut ryhmässämme vähentävän lasten välistä kinastelua: jokaiselle lapselle löytyy luonnosta jotakin mielekästä, eikä esimerkiksi leluista tarvitse kinastella kavereiden kanssa. Parikka-Nihti & Suomela mukaan (2014, 85) ympäristö, joka tarjoaa

lapsille turvallista tutkittavaa, vähentää kasvattajien tarvetta olla kieltämässä lapsia. Tämän saman havainnon olen tehnyt omassa toiminnassamme luonnossa toimiessa, tutkiessa ja liikkuessa lasten kanssa.

Ympäristöstä löytyy paljon nimettäviä kohteita, joka taas lisää lapsen sanavaraston kehittymistä (Parikka-Nihti & Suomela 2014, 85). Tätä hyödynnän lapsen yksilöllisen kielen kehityksen mukaisesti. Esimerkiksi lapsen kanssa, joka puhuu suomea toisena kielenään ja sanavarasto on karttumassa, käymme läpi perusasioita kuten värejä ja luonnosta löytyviä asioita niiden perusnimillä ja kun nämä asiat tuntuvat lapselle ymmärrettäviltä alamme miettimään esimerkiksi puulajeja.

Toiminnassamme näkyy myös paljon pienryhmätoimintaa, jossa muun muassa lastenyhteistyötaidot ja aloitteet tulevat selkeämmin huomioitua. Pienryhmätoiminnassa pystymme siis harjoittelemaan sosiaalisia taitoja.

Sosiaaliset taidot voidaan jakaa viiteen osa-alueeseen:

1. Yhteistyötaidot
2. Aloitteellinen käyttäytyminen
3. Vastuu
4. Empatia
5. Itsekontrolli

(Muhonen & Lallukka & Turtiainen 2009, 26.)

Sosiaalistaitojen kehittäminen liittyy keskeisesti pienryhmätoimintaan. Onnistumisen kokemukset, vuorovaikutustaitojen sekä sosiaalisten taitojen harjaannuttaminen ovat suuressa roolissa itsetunnon, minäkuvan ja elämänhallintataitojen vahvistamisessa. Toisten auttaminen ja sääntöjen sekä ohjeistusten noudattaminen ovat yhteistyötaitoja. Aloitteellisella käyttäytymisellä tarkoitetaan esimerkiksi oma-aloitteisuutta sekä tiedon kysymistä. Vastuullisuus on toisten ihmisten, asioiden ja omaisuuden kunnioittamista ja arvostamista. Sosiaalisista taidoista empatiakyvyllä tarkoitetaan toisen huomioimista sekä omien ja toisten tunteiden tunnistamista ja ilmaisua. Itsekontrollia voidaan kuvailla ristiriitatilanteissa rakentavasti käyttäytymiseksi. (Muhonen & Lallukka & Turtiainen 2009, 26.) Pienryhmätoimintamme on mieluista ja lapset odottavat pienryhmiä, samoin retkiä ja muuta ohjattua toimintaa. Tämän takia en haluaisi tinkiä näistä asioista, mutta haluan kuitenkin toimintamme olevan lapsilähtöistä ja osallistavaa. Vapaassa leikissä lapsien sosiaaliset taidot kehittyvät omasta mielestäni ehkä parhaiten samoin kuin mielikuvitus, mielessä olevat asiat sekä kielellinen kehitys.

4.4 Viikko 4

Viikkosuunnitelma:

Tälläkin viikolla tavoitteena on pienryhmätoimintaan, retkeilyyn ja kasvattajien läsnäoloon keskittyminen. Haasteita tuleviin viikkoihin tuo lasten varhaiskasvatussuunnitelmien kirjaaminen ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmien pitäminen. Tämän takia tulee ylityötunteja ja ajanhallinnallisia haasteita. Aamupäivämme sujuvat hyvin ja toiminta on lasten hyvinvointia lisäävää ja mielekästä. Haasteita arjessa on kuitenkin tullut iltapäivisin, kun osa työntekijöistä lähtee kotiin ja olemme usein kaikkien ryhmien lapsien kanssa iltapäivällä päiväkodin pihalla. Tähän pyrimme koko työyhteisönä keksimään ratkaisuja ja mahdollisuuksia, jotta myös iltapäivät sujuisivat rauhallisemmin.

Maanantai

Maanantai sujui taas mallikkaasti. Olimme luonnossa retkellä ja jätimme suunnittelemamme asiat taka-alalle, koska lapset nauttivat luonnossa leikkimisestä ja tutkimisesta. Tästä saan itse kasvattajana hyvää oloa ja onnistumista siitä, että pystymme kaikki kolme työntekijää uppoutumaan mukaan lasten leikkeihin. Näin pystymme todella olemaan mukana lasten maailmassa ja mielenkiinnonkohteissa sekä voimme leikeissä (tai muuten vaan ihmettelystä) olla mukana ja lasten saatavilla, vastata heitä mietityttävään kysymykseen mutta samalla tukea esimerkiksi lasten välisiä vuorovaikutustaitoja sekä kielenkehitystä.

Tiistai

Toiminta sujui suunnitellusti ja meillä oli erittäin mukava päivä. Työssäni on tällä hetkellä myös mahdollisuus jakaa toiminnan toteuttamista kolmen kasvattajan kesken. Yksi kasvattajista on oppisopimusopiskelija ja hän (ja minä) koemme erittäin tärkeäksi ja hyödylliseksi että hän pääsee suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisia tuokioita. Itseäni päivä hieman jännitti ja ylityöt vähän paukkuivat, koska pidin ensimmäistä kertaa täysin itsenäisesti kahden lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut vanhempien kanssa. Jännitys oli kyllä aivan turhaa, juttelenhan näiden vanhempien kanssa muutenkin päivittäin ja keskustelut sujuivat hyvässä ja lämpimässä vuorovaikutuksessa niin, että yhteistyössä vanhempien kanssa pystyimme miettimään lapsen vahvuuksia ja keinoja, joilla voimme tukea lasta päiväkodissa. Onnistumisen kokemukset ja arvostus omaa työtään kohtaan myös kasvaa suuresti, kun saa vanhemmilta hyvää palautetta ja kiitosta siitä, mitä lasten kanssa päivittäin teemme.

Keskiviikko

Viimeiset kotiretket olivat taas intoa täynnä ja omaa mieltä lämmittää suuresti, kun lasten osallisuus suorastaan näkyy heidän silmissään. Hippaleikit vaihtuivat lennosta, kun näimme yksikkömme toisen ryhmän, joiden kanssa olemme käyneet pelaamassa jalkapalloa ja lapsille

on tullut tästä ryhmästä uusia kavereita, joten vaihdoimme suuntaan ja menimme heidän kanssaan metsäpihalle leikkimään. Ryhmät pysyivät kuitenkin alku innostuksen jälkeen omissa porukoissaan, mutta positiivisen pedagogiikan vaikutukset näkyivät ryhmämme lapsilla mahtavana yhteistyönä majoja rakentaessa. Tästä muistamme aina kertoa lapsille ja muistuttaa kuinka hienoa on, kun ketään ei jätetä ulkopuolelle ja kaveria autetaan.

Torstai

Pienryhmäpäivämme ovat lapsille ja aikuisille mielekkäitä. Tuntui taas itsestä hyvälle se, että kun toiminnan on suunnitellut hyvin, se usein myös näkyy työskentely rauhana ja siinä, että toiminnan ohessa ehtii auttamaan ja kuuntelemaan lapsia, kun itse tietää mitä ollaan tekemässä ja ryhmänhallinta on suunnitellun puolesta kunnossa. Tänään oli myös lapsen varhaiskasvatussuunnitelma keskustelu, mitä tietenkin piti vähän jännittää. Jännittäminen johtui enimmäkseen siitä, että en ole aikaisemmin ole pitänyt lapsen varhaiskasvatussuunnitelma-keskusteluja, joten kokemusta ja sen tuomaa toimintamallia ei ole itselleni vielä tullut keskustelujen pitämisestä. Oli mukavaa, että lapsen molemmat vanhemmat olivat paikalla, koska toista näkee melko harvoin. Saimme keskusteltua rennossa ja lämpimässä vuorovaikutuksessa lapsen asioista ja selkeästi minulla, ja vanhemmilla oli yhteinen käsitys siitä, kuinka me kasvattajat voimme tukea lasta varhaiskasvatuksessa. Lapsen vanhemmilta tuli myös positiivista palautetta toiminnastamme ja siitä, kuinka olemme lasten kanssa, retkeilemme ja liikumme paljon.

Perjantai

Tänään pidimme lelu- ja leikkipäivää, jotka ovat lapsille erittäin mielekkäitä ja tärkeitä. Vaipaissa leikeissä lapset harjoittelevat sosiaalisia taitojaan ja käyvät leikin kautta läpi heille tärkeitä ja heitä kiinnostavia aiheita. Kasvattajat pystyvät samalla hyvin havainnoimaan tai olemaan leikeissä mukana, jolloin saadaan tärkeää tietoa lasten maailmasta. Kasvattajat järjestävät pitkäkestoiselle leikille tilaa ja aikaa, jolloin lapset pääsevät todella uppoutumaan leikkeihinsä.

Viikkoyhteenveto:

Tällä viikolla on tuntunut erittäin hyvältä, kun vanhemmilta on tullut hyvää palautetta. Tähän uskon vaikuttavan suuresti suunnitelmallisen pedagogisen toiminnan, mutta vieläkin tärkeämpänä lasten sensitiivisen kohtaamisen jatkuvasti arjessa. Tuntuu hyvältä tehdä töitä niin, että keskittyy lasten vahvuuksiin, kannustaa ja on läsnä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018) kokonaisvaltaisuus on keskeistä varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa toteuttaessa, jonka tavoitteena on tukea lasten hyvinvointia ja oppimista. Suunnittelussa on tärkeää huomioida lasten ja kasvattajien yhteiset ideat toiminnassa, jossa kasvattajien ja lasten välinen vuorovaikutus on oleellista.

Lähtökohtana ovat lasten mielenkiinnonkohteet, tarpeet sekä lapsille tärkeät asiat heidän kasvuympäristössään. Laadukas pedagoginen toiminta pitää sisällään varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa olevat oppimisen alueet, suunnitelmallisen dokumentoinnin, arvioinnin sekä kehittämisen hyödyntäen laaja-alaisen osaamisen tavoitteet osana suunnittelua.

Pienryhmätoimintamme ja retkeilyimme on myös lisännyt lasten osallisuutta ja kuulluksi tulevista, jolloin pystymme toteuttamaan toimintaamme niin, että se on lasten mielenkiinnonkohteiden mukaista, osallistavaa ja läsnä olevaa.

Toinen asia, jonka erityisesti tällä viikolla on alkanut huomaamaan, on käyttöön ottamamme hyvien tekojen helmipurkki. Alkuun lapset tekivät asioita niin, että kuulimme heidän puhuvan, että tästä varmaan saadaan helmi purkkiin, mutta tämän viikon aikana olen huomannut paljon lasten välistä auttamista ja leikkeihin pyytämistä. Konkreettinen tilanne oli, kun lapsi pyysi minulta apua vetoketjun kanssa ja sanoin, että odota hetki autan ihan kohta. Kun olin menossa auttamaan näin hänen kaverinsa auttavan häntä laittamaan vetoketjun. Nämä ovat arjessa niitä hetkiä, kun on erittäin ylpeä omasta ryhmästään ja ymmärtää miksi jotain menetteliä (positiivinen pedagogiikka ja helmipurkki) on ylipäättään keksitty: alkuun se on lapsille jonkun asian tavoittelemista (helmi purkkiin ja juhlat), mutta kun sitä jatkaa ja tuo ystävälliset teot lapsille näkyviksi ja kuulluiksi, siitä tulee heille tapa toimia. Muutenkin arjessa näkyy paljon, että mennään auttamaan kavereita siivoamaan leikit, tai jos joku kaatuu, autetaan ylös, tuodaan kengät tai pihalle tippunut pipo ja niistä muistetaan sanoa kiitos auttajalle.

5.5 Viikko 5

Viikkosuunnitelma:

Tällä viikolla pyrin siihen, että keskityn siihen, miten työaikani todella riittää kaikkeen tulevaan tekemiseen. Työmäärän lisääntyessä lasten varhaiskasvatussuunnitelmien kirjaamisen ja muutaman keskustelun myötä, lisäksi ryhmän uuden portfolion harjoittelun sekä yksikön toimintasuunnitelman tekemisen parissa. Ajallisesti saan nämä varmasti jotenkin päiviini, mutta tiedän näiden aiheuttavan stressiä, joka ei saisi vaikuttaa mutta saattaa vaikuttaa lapsiryhmän toimintaan ja aikuisten läsnäoloon ryhmässä.

Maanantai

Kahden kasvattajan ryhmässä vaikuttaa suuresti, kun opiskelija (joka on superhyvä hommasaan) puuttuu ja toisen kasvattajan työvuoro alkoi vasta kaksikymmentä yli yhdeksän. Oma arviointi virheeni oli jäädä hetkeksi sisälle ennen retkelle lähtöä. Olisi vain pitänyt mennä aamupalalta heti ulos ottamaan vähän happea, mutta kun on yksin 14 lapsen kanssa, ei siirtyminen ulos myöskään tapahdu niin nokkelasti. Retken suhteen päädyimme menemään lähimmälle kentälle alkamaan vähän hippaleikkejä, josta ei tullut mitään, joten siirryimme siitä

vielä lähemmäs päiväkotia puistoon keräämään tammenterhoja, joka oli suuri menestys. Joskus on päiviä, jolloin on turha yrittää pitää mitään ohjattua ja mielekäs tekeminen löytyi tilannetta tarkkailemalla ja miettimällä mikä on tärkeintä päivässä, tänään se oli kaikkien turvallisuus.

Tiistai

Tässäkin päivässä oli haasteensa. Emme pystyneet olemaan puolikkaissa ryhmissä, vaan koko päivän ohjelma meni koko porukalla. Retkeily sujuu hyvin, kun liikumme kaikki yhdessä ulkona ja kaikki kolme kasvattajaa ovat läsnä mutta esimerkiksi jumppasalissa koko porukalla ryhmänhallinta on melko haasteellista. Tässä taas tulee huomattua pienryhmätoiminnan tärkeys, joka on mielekästä ja lapset yksilöllisesti huomioivaa, unohtamatta sitä, että se on myös kasvattajille paljon mielekkäämpi tapa työskennellä, kun ei koe itseään riittämättömäksi.

Keskiviikko

Tänään pääsimme vihdoinkin kunnolla luontoon, metsän rauhaan ja tuntui heti, että kaikilla oli kiireetön ja rauhallinen olla. Lapsilla oli hauskaa, aikuiset pystyivät olla läsnä ja ohjattu leikkikin sujui, kun ei ollut häiriötekijöitä ympärillä. Koko päivä sujui mukavasti. Tästä taas huomaa kiireettömän oppimisympäristön tärkeyden. Lasten mielikuvitus saa ohjata tekemistä, muutamien kanssa pystytään lisäämään sanavarastoa ihmettelyn ja tutkimisen kautta ja kaikille löytyy mielekkäitä virikkeitä luonnosta.

Torstai

Tänään aamu alkoi vähän jännittyneenä. Tulin kaksi tuntia aikaisemmin töihin pitämään lapsen varhaiskasvatussuunnitelma keskustelua, ensimmäistä sellaista tulkin kanssa. Onni kävi siinä, että meillä oli talossa yksi ns. extra sijainen muista syistä, koska tulkkia ei koskaan tullut. Onneksi kieli oli englanti ja saimme järjestettyä niin, että minä ja toinen kasvattaja ryhmästäni pääsimme molemmat keskusteluun mukaan, jotta kielitaito varmasti riittäisi. Onni tässä oli myös se, että olin erittäin hyvin valmistautunut ja kirjannut kaikki ylös, joten keskustelu meni hyvässä hengessä ja yhteisymmärryksessä lapsen hyvinvointia eteenpäin vievällä tavalla. Saimme myös sovittua tiimini kanssa, että koska minua stressaa kirjaamattomat varhaiskasvatussuunnitelmat, järjestimme tälle ja seuraavalle päivälle mahdollisimman paljon kirjausaikaa.

Perjantai

Valokuvauspäivä on aina valokuvauspäivä eli pientä levottomuutta ilmassa. Yhteistyö vanhempien kanssa on onneksi erittäin hyvää ja monet järjestivät niin, että lapset söivät aamupalan kotona ja tulivat kuvausvaatteissa päiväkotiin, joka vähentää suunnattomasti aamun kiirettä.

Kuvaukset sujuivat loistavasti ja sovimme että lapset lähtevät ulkoilemaan hoitajan ja opiskelijan kanssa ja minä kirjaan kuin viimeistä päivää. En olisi ikinä selvinnyt kirjaamisesta ilman erittäin hyviä neuvoja ja apua kollegaltani ensimmäisten kirjattavien varhaiskasvatussuunnitelmien kanssa. Itselleni oli erittäin tärkeää muistaa tästä hänelle sanoa ja hänelle tuli aika hyvä mieli. Lupasin, että seuraavalla viikolla otamme heidän ryhmänsä lapsia retkelle mukaan, jotta hänelle jää hyvin aikaa kirjaamiselle. Tässä taas nousee positiivisen palautteen ja yhteistyön merkitys hektisessä työssä.

Viikkoyhteenveto:

Tämä viikko tuntui koko syksyn haasteellisin; oli kiirettä, väsymystä, stressiä ja haasteita. Ehkä kouluissa on sen takia syyslomaviikot, että opettajat alkavat olla vähän väsyneitä ja lapsilla väsymys näkyy levottomuutena. Mielestäni on siksi erittäin tärkeää, että henkilökunnan hyvinvoinnista ja työssä jaksamisesta huolehditaan, koska se heijastuu myös lasten hyvinvointiin ja jaksamiseen. Viikko myös nosti esiin paljon ajatuksia luontotoiminnan ja rauhoittumisen tärkeydestä - hektisessä arjessa rauhallinen ympäristö rauhoittaa niin aikuisia kuin lapsia.

Tuomaalan ja Myyryläisen mukaan (Luonto tutuksi 2002) luonto toimii henkisen hyvinvoinnin lähteenä. Sen lisäksi, että luonnosta saa esteettisiä elämyksiä, jotka lisäävät mielihyvän tunteita, luonnossa liikkuminen myös rentouttaa ja vähentää stressiä ja jännittyneisyyttä, kehittää keskittymiskykyä sekä virkistää mieltä. Luonnon on myös todettu laskevan sydämen sykettä sekä verenpainetta. Itse pystyn samaistumaan näihin asioihin ja olen havainnut lapsiryhmän kanssa luonnossa liikkeessä keskittymiskyvyn lisääntyneen sekä jännittyneisyyden vähentyneen, jonka huomaa lapsissa erityisesti leikkeihin uppoutumisena sekä ristiriitatilanteiden vähentymisenä.

Pienryhmätoiminnan puolesta ajatuksia herätti ihan vain pienryhmätoiminnan tärkeys turvaamaan aikuisten läsnäolo lasten kanssa, jolloin keskustelun ja lasten yksilöllisen huomioimisen myötä voidaan havaita lasta kuormittavat asiat kuten väsymys, muutokset tai ikävä. Näiden huomioiden avulla kasvattajat pystyvät tukemaan ja auttamaan lasta haasteissa ja näin turvata lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Koko ryhmän kanssa toimiessa tämänkaltaiset asiat valitettavan helposti katoavat massaan, jolloin en ainakaan itse koe onnistuneeni kasvattajana. Usein nämä asiat huomataan sellaisten lasten kohdalla, jotka ehkä yleensäkin herkemmin saavat/ovat aikuisten huomion kohteena enemmän, mutta sellaiset lapset, joilla yleisesti ottaen asiat sujuvat aina hyvin ja tiedetään, että kotona kaikki on hyvin jäävät huomaamatta, jos pienryhmä toiminta tai aikuisten jatkuva läsnäolo ei onnistu.

6.6 Viikko 6

Viikkosuunnitelma

Tällä viikolla keskityn enemmän hankkimaan teoretietoa erityisesti luontotoiminnasta ja positiivisesta pedagogiikasta sekä pienryhmätoiminnasta, keskittyen näiden hyötyihin ja myönteisiin vaikutuksiin. Viikko tulee varhaiskasvatuksessa olemaan hieman poikkeuksellinen, koska henkilökuntaa ja lapsia on vähemmän ja ryhmiä pitäisi hieman yhdistellä, mutta koronan takia pyrimme olemaan mahdollisimman paljon omissa ryhmissämme, joten täytyy mennä aika päiviä kerrallaan. Pyrimme tällä viikolla, että kaikilla opettajilla on tilanteen mukaan mahdollista kirjata ja suunnitella. Itse pyrin siihen, että saamme uusittua lasten toiveiden mukaisesti oppimisympäristöämme, tässä tapauksessa sisäleikkipaikat. Loppuviikosta on pitkään odotettu kahden päivän Luonnossa kotonaan -koulutus, jota odotan innolla ja toivoin saavani sieltä paljon konkreettisia luontotoiminnan ideoita. Keskiviikkona on myös tärkeä iltapäivän koulutus koskien uutta ryhmäportfoliota, jonka koen jo sisäistäneeni melko hyvin mutta käytäntöön ja käyttöönottoon tarvitsen tukea.

Maanantai

Maanantaina saimme yhdessä lasten kanssa muokattua ja vaihdettua sisällä olevia leikkipaikkoja. Ryhmän lapsista useat helposti vapaassa leikissä ajautuvat samoihin paikkoihin, samojen lapsien kanssa, joten pyrin siihen, että leikkipaikkoja muokataan niin, että porukat itseohjautuvasti sekoittuvat ilman, että aikuisen tarvitsee olla ”määräämässä” leikkiporukoita. Lisäsimme lasten toivomia roolivaatteita, rakenteluleikkejä sekä maja(piilo)paikkoja. Ulkoilimme ja leikimme lasten kanssa, niin että aina yksi ryhmämme aikuinen pystyi irrottautumaan suunnittelemaan tulevia askarteluja, vaihtamaan lakanoita tai pesemään liivit. Päivä tuntui onnistuneelta ja tehokkaalta, kun sai hoidettua asioita, joita ei arjessa muuten vain ehdi.

Tiistai

Lähdimme pienten ryhmän kanssa retkelle kirjastoon ja tarkoituksena oli sen jälkeen mennä leikkipuistoon leikkimään. Kirjaston kohdalla vasta muistimme maskisuositukset ja onneksi itselläni sattui repussa yksi maski olemaan. Olin onneksi päiväkodilla jo jutellut lasten kanssa mitä kirjoja he toivoisivat kirjastosta (dinosaurukset, kummitukset, noitasadut). Kirjaston pihalla kuitenkin sattui olemaan Helsinki liikkuu -tasapainoilurata, jota lapset jäivät opiskelijoiden ja toisten aikuisten kanssa suorittamaan. Helsinki liikkuu -porukalla oli myös valmiina raskirata, josta lapset olivat aivan innoissaan, joten jäimme tutkimaan karttaan ja etsimään rasteja kirjaston alueelle. Lounaan jälkeen ehdin taas hyvin hoitaa suunnittelu asioita, sekä kävin opiskelijani kanssa läpi hänen näyttösuunnitelmaansa.

Keskiviikko

Keskiviikon järjestimme niin että olin yhdeksän jälkeen täysin irti lapsiryhmästä, joiden ohjelmana oli leikeistä nauttiminen ja ulkoilu. Lapsia jäi vielä muutama pois oletetusta määrästä, joten pyrimme siihen, että päiväkodissa olevat lapset saavat myös rennon lomaviikon. Aamupäivän aikana sain kirjattua kaikki loput lasten varhaiskasvatussuunnitelmat. Tämä oli tärkeää myös siksi, että saamme vielä katsottua tavoitteet ryhmän toiminnalle niin, että se varmasti huomio lasten varhaiskasvatussuunnitelmista nousseet asiat. Olen myös työryhmässä, jossa teemme yksikön toimintasuunnitelmaa, joten on tärkeää, että on kokonaiskuva oman toiminnan tavoitteista ja mieluusti myös taloni muiden ryhmien. Muissakin ryhmissä tämä keskiviikko oli järjestetty niin, että opettajat pääsivät kirjaamaan. Iltapäivällä oli ryhmäportfolio- ja ryhmän pedagoginen suunnitelma -koulutus. Erittäin tärkeä ja ajankohtainen koulutus, mutta itse koin sen melko turhauttavana, koska suurin osan ajasta käytettiin Teamsin ja Powerpointin käyttämisen ohjeistukseen. Olisin itse kaivannut enemmän sisällöllistä tietoa. Toisaalta koulutusta ennen ja erityisesti sen jälkeen oli sellainen olo, että nämä asiat taitavat olla itselläni melko hyvin hallussa. Oman tiimini kanssa täytyy vielä sopia ja suunnitella, työnjako ja ajankohdat portfolion tekemistä varten.

Torstai

Torstaina oli tarkoitus alkaa kahden päivän Luonnossa kotonaan -koulutus (Suomen latu), mutta tämä olikin vaihtunut Metsämörri -koulutukseksi (Suomen latu). Aluksi oli hieman pettynyt olo, koska Luonnossa kotonaan -koulutus oli alun perin tarkoitus olla jo toukokuussa ja nyt se taas siirtyi. Pettymykseni siirtyi onneksi nopeasti pois koska kurssi oli sisällöltään erittäin hyvä: sain paljon ideoita, leikkejä, lauluja ja loruja retkeilyyn ja luonnossa liikkumiseen. Koulutus oli myös järjestetty mielekkäästi eli aamupäivät kävimme sisätiloissa teoriaa läpi ja iltapäivän olimme luonnossa harjoittelemassa käytännössä asioita. Keskeisiksi ja tärkeiksi asioiksi nostaisin kiireettömyyden, vapaan leikin ja turvallisuuden. Koulutuspäivän jälkeen olin aivan loppu, työpäivät tuntuvat paljon kevyemmiltä kuin koko päivän koulutukset.

Perjantai

Perjantaina koulutus jatkui ja olimme kokopäivän metsässä ja rannoilla harjoittelemassa Metsämörri toimintaa käytännössä. Taas sai paljon lisää vinkkejä ja ideoita omaan toimintaansa. Erityisen mielekästä tässä koulutuksessa oli se, että siinä on valmiiksi mietitty varhaiskasvatuksen oppimisen alueiden näkyminen, jolloin toiminta todella on ”valmiiksi suunniteltua”, joka taas helpottaa omaa työtä. Koulutus antoi myös itselle mielen rauhaa siinä, että vaikka onkin hyvä, että toiminta on suunniteltua, niin metsäretki itsessään on suunniteltua toimintaa, vaikka se ei sisältäisi sen mullistavampia ohjaustuokioita. Koulutuksessa nimenomaan painotettiin, että mieluummin jos tuntuu aika käyvän vähiin retkellä, jätetään ohjattu toiminta pois ja annetaan kiireettömälle vapaalle leikille luonnossa aikaa. Metsämörri -koulutus

oli todella hyödyllinen, erityisesti miettien yksikkömme tavoitetta luonto, luovuus ja liikunta näkökulmasta. Itselleni jäi myös hyvä mieli siitä, että teemme jo paljon koulutuksen sisältä-mää luontotoimintaa.

Viikkoyhteenveto

Tällä viikolla tuli mietittyä oman ryhmämme toimintatapaa ja toimintaa, erityisesti sitä miksi minusta tuntuu, että meillä asiat toimivat hyvin. Lapset ovat tulevat mielellään päiväkotiin ja pitävät toiminnasta. Vanhemmat ovat tyytyväisiä ja heiltä tulee positiivista palautetta. Tiimimme jäsenet pitävät työstään ja viihtyvät hyvin töissä. En usko näiden asioiden olevan itsestään selvyyksiä ja koen, että jokainen työntekijä on vastuussa omasta työssä viihtymisestään mutta myös ainakin lähimpien työkavereiden hyvästä olosta. Oman tiimimme vahvuudet eivät ole pitkässä työkokemuksessa: itse teen ensimmäistä toimintakauttani opettajana, lastenhoitajamme on ensimmäistä kertaa päiväkodissa töissä ja oppisopimusopiskelijamme on alle puolessa välissä opintojaan. Uskonkin, että suurin vahvuutemme on halu tehdä työtä niin hyvin kuin mahdollista, autamme ja tuemme toisiamme mahdollisimman paljon työssä, annamme toisillemme aikaa suunnittelulle, luotamme toisiimme ja arvostamme toisiamme ja toisen tekemää työtä ja ehkä tärkeimpänä: olemme ja tulemme hyväntuulisina töihin, nauramme ja nautimme työstämme.

Työyhteisössä pienet teot ovat perustana työilmapiirille. Näitä asioita ovat omasta työstä huolehtiminen sekä toisten työn huomiointi. Esimerkiksi kiinnostus, kohteliaisuus ja avoimuus työyhteisössä toimivat tärkeinä voimavaroina työssä. Hyvä vuorovaikutus ja toisten arvostaminen lisäävät työn mielekkyyttä. Ongelmiin ja stressaaviin tilanteisiin puuttuminen vähentävät ja ehkäisevät haastavien tilanteiden kasaantumista ja paisumista. Hyvinvointiin vaikuttaa myös työn ja muun elämän yhteensovittavuus ja toisiaan tukeva vuorovaikutus. Kokemukset voivat heijastua töistä kotiin ja kotoa töihin, jolloin ne voivat toimia joko negatiivisina tai positiivisina asioina hyvinvoinnin kannalta. Hyvää työilmapiiriä voi kehittää huomioimalla toiset ihmiset ja näin lisätä yhteenkuuluvuuden tunnetta, joka lisää työyhteisöön sitoutumista. Toimi luotettavasti ja ole itse luotettava työyhteisön jäsen. Konkreettisia tekoja työyhteisössä ovat kiittäminen, kuunteleminen ja läsnäolo sekä valittamisen sijaan ongelmanratkaisuun keskittyminen. (Hyvä työilmapiiri vahvistaa hyvinvointia 2020.)

Työyhteisönä vahvuutemme perustuu joustavuuteen ja toisten auttamiseen mahdollisuuksien mukaan. Jokaisena päivänä kysymme ja autamme pientenryhmän pukutilanteissa, vaihdamme työvuoroja elämäntilanteiden mukaan, pyytämällä saamme apua ja tukea toisiltamme, koska jokaisella on omat vahvuutensa. Pienen talomme vahvuutena on myös se, että kasvatamme yhdessä kaikkien ryhmien lapsia - olemme siellä heitä varten. Jokaisen ryhmän aikuinen pysyy päivän päätteeksi kertoa eri ryhmän lapsen päivästä vanhemmille ja tunnemme kaikkien ryhmien lapset. Meilläkin on päiväkodissamme haasteemme mutta pyrimme aina tekemään

parhaamme ja haluamme kehittyä, jos on haasteita tai ongelmia, keskitymme niiden ratkaisuun ja teemme muutoksia sen mukaan.

7.7 Viikko 7

Viikkosuunnitelma

Tällä viikolla haluan pohtia tarkemmin, miksi me toteutamme pienryhmätoimintaa ja luonto-toimintaa ja miksi positiivinen pedagogiikka on tärkeää. Haluan avata aihetta, miksi suunnit-telen ryhmämme toimintaa näihin asioihin liittyen; mikä on pedagoginen perusteluni näille asioille? Millä tavoin nämä teemat tukevat lasten kokonaisvaltaista kehitystä ja hyvinvointia?

Nyt kun kaikki lasten varhaiskasvatussuunnitelmat on pidetty ja kirjattu, pääsee paremmin näkemään kokonaisuutena ryhmän toiminnan tavoitteita, jotka tukevat lasten kasvua, kehi-tystä, oppimista ja hyvinvointia. Loppuviikosta olen mukana työryhmässä, jossa suunnitte-lemme ja teemme yksikön toimintasuunnitelman, jossa erityisesti täytyisi saada määriteltyä yksikön tavoitteet ja kehityskohteet.

Maanantai

Mukava päivä oli vaikka ei suunnitelman mukainen. Tällä viikolla työvuoromme menevät niin, että toinen ryhmän kasvattaja saapuu aina vasta puoli kymmeneltä töihin, joten kovin pitkät metsäretket eivät onnistu kiireettömästi, joten retkeilemme lasten toivomiin paikkoihin lä-hemmäs esimerkiksi tänään leikkipuistoon. Päivästä jäi taas hyvä mieli, josta erityisesti siksi, että ryhmien välinen yhteistyö toimii - apua pyytämättä naapuriryhmän kasvattajat olivat auttamassa ryhmääni pukeutumisessa ja ulos lähtemisessä, ja tämä jos joku aina lämmittää mieltä. Molemmiin suuntaan yhteistyö lasten etua ja hyvinvointia ajatellen on valtava voi-mavara ja työhyvinvointia lisäävä tekijä.

Tiistai

Tiistait tuntuvat olevan niin kasvattajien kuin lastenkin suosikkipäiviä. Taas naapuriryhmältä tuli apua ulos lähtöön ja vielä varmistukset, että pärjäänhän minä ja voivatko he jo lähteä retkelle. Tästä tulee itselle aina hyvä mieli, koska tietää etten ole yksin, vaikka käytännössä sillä hetkellä olenkin. Puolikkaissa ryhmissä toimiminen jumpissa ja askarteluissa on ollut toi-minnassamme hienosti toteutunut asia. Kasvattajina pääsemme toteuttamaan toimintaa omilla vahvuuksillamme, lasten mielenkiinnonkohteiden sekä vanhempien toiveiden mukai-sesti, varhaiskasvatussuunnitelmien mukaisella tavalla. Mieltä lämmittää myös suuresti toi-nessa ryhmässä olevalta työkaverilta, oman työpäiväni jälkeen tullut viesti, että hän on lähet-tänyt minunkin ryhmäni vanhemmille tarvittavat tiedotteet, joten ei tarvitse huomenna sitä mieltä. Nämä ovat niitä pieniä suuria asioita, jotka myönteisellä tavalla lisäävät yhteistyötä, positiivista vuorovaikutusta ja työilmapiiriä.

Keskiviikko

Tarkoituksemme oli lähteä tänään metsäretkelle, mutta suunnitelmaa piti vähän luovia, työvuorojen takia. Tällä viikolla haastetta on tuonut, kun toisen kasvattajan työvuoro alkaa aina vasta puolikymmenen aikaan, joten kovin pitkälle emme pääse lähtemään. Myös sadesäät tuovat lisähaastetta koska, pukeutumiseen menee enemmän aikaa. Päätimme siis jäädä koulunpihalle ulkoilemaan ja tulimme vähän aikaisemmin pitämään sisälle päiväpiiriä. Lapsilla on tällä hetkellä erityisen paljon asioita, joita he haluavat kertoa kavereilleen ja aikuisille, joten pidimme höpöttelyhetken niin, että jokainen pääsi vuorollaan kertomaan tärkeistä asioistaan ja niitä sitten yhdessä mietittiin ja pohdittiin. Tämä on tärkeää, sen takia, että jokaisen lapsen mielenkiinnonkohteet ja mietityttävät asiat tulee kuulluksi ja samalla harjoitellaan toisen kuuntelutaitoja sekä pohditaan lasten maailmaa.

Torstai

Päivä sujui hienosti, pienryhmätoiminnan muodossa. Pienten ryhmien mielekkyys ja tärkeys nousi taas keskeiseksi. Erityisesti jään aina miettimään, että oli pienryhmätoiminnan teemoina mitä tahansa, tärkeintä on kuitenkin, kun lasten kanssa päästään todella miettimään heitä askarruttavia asioita, kun yhdelle aikuiselle on vain 4-5 lasta, jolloin kaikki tulevat kuulluksi ja huomioiduksi. Kasvattajatkin pääsevät paremmin toteuttamaan positiivista pedagogiikkaa aidon läsnäolon, positiivisten huomioiden ja kannustamisen muodossa. Myös lasten haasteissa tukeminen ja opettaminen sujuvat mielekkäästi ja kaikki huomioiden, kun toimimme pienryhmissä. Tärkeää näissä on myös se, että opiskelijamme pääsee harjaannuttamaan pienryhmien ohjaustaitojaan, kasvattajan pääsevät työskentelemään omien vahvuksiensa kautta ja pedagogiikka jakaantuu kaikille tasavertaisesti, kun kaikki ryhmät kiertävät jokaisessa pisteessä, joissa aikuinen pysyy samana.

Perjantai

Ryhmämme lapset ovat siinä kehitysvaiheessa, että toiminnalliset sääntöleikit ja kavereiden kanssa leikkiminen näkyvät mielenkiinnonkohteissa erittäin voimakkaasti. Päivämme voisivat koostua tällä hetkellä lasten toivomana kokonaan hippaleikeistä ja kavereiden kanssa keksityistä leikeistä. Pyrimmekin lapsilähtöisesti, toiminnan kannalta lapsia osallistavalla tavalla mielenkiinnonkohteet huomioiden rauhoittamaan perjantait täysin näille toiveille, koska nämä asiat (leikit) ovat heidän kehitykselleen ja hyvinvoinnilleen oleellisessa roolissa tällä hetkellä. Muutamien kohdalla kielen kehitys on ottanut myös suuria askeleita lyhyessä ajassa nimenomaan vapaan-/mielenkiinnonkohteessa olevan leikin myötä.

Viikkoyhteenveto

Tällä viikolla koin paljon onnistumisia ja pohdin paljon ammatillista kehittymistäni. Yksikön toimintasuunnitelmaa saatiin tehtyä hyvää vauhtia eteenpäin ja itseäni jäikin mietityttämään, kun tämän opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa kuvailin tilannettani näin: *Koen tällä hetkellä olevani taitavan suoriutujan tasolla työtehtävissäni, mutta koska uusia asioita tulee jatkuvasti ja ajanhallinta saattaa tuoda haasteita, en pysty vielä ohjaamaan tai opastamaan kuin oman työryhmäni toimintaa.* Voi olla, että olen kahdeksan viikon aikana mennyt todella paljon ammatillisesti asioissa eteenpäin tai sitten olin prosessin alkuvaiheessa vähän epävarma omista taidoistani. Tällä hetkellä kuitenkin olen mukana työryhmässä, jossa teemme koko yksikön toimintasuunnitelman, teemme koko yksikön samanikäisten lasten ryhmien kanssa yhteistyötä perheiden osallisuutta lisäävällä tavalla, luontotoimintaa hyödyntäen ja teen myös paljon yhteistyötä talomme esiopetusryhmän kanssa luontotoiminnan edistämiseksi. Joten aika paljon tulee tehtyä, ohjattua ja opastettua sekä toimittua yhteistyössä yli ryhmä- ja tiimirajojen.

Viikkosuunnitelmassa halusin lähteä pohtimaan miksi kysymyksen kautta suunniteltua ja toteutettua toimintaa. Eli miksi käytössämme on positiivinen pedagogiikka ja luontotoiminta. Varhaiskasvatuksessa ei voi koskaan suunnitella toimintaansa hirveästi etukäteen ennen kuin on oppinut tuntemaan lapset, heidän vahvuutensa, mielenkiinnon kohteensa sekä tuen tarpeet. Sen takia toiminta muokkaantuu koko toimintavuoden aikana lapsilähtöisesti ja on joka vuosi erinäköistä, lastennäköistä toimintaa. Myös työtiimi saattaa joka toimintakaudella olla eri ja on tärkeää toiminnassa huomioida kasvattajien vahvuudet ja toimia myös niiden pohjalta.

Luontotoiminnan olen havainnut olevan tämänhetkisen ryhmäni kanssa erittäin toimiva työskentelytapa. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien pohjalta tehdyssä ryhmän pedagogisessa suunnitelmassa keskeiseksi teemaksi nousi lasten vahvuuksissa liikkuminen, tutkiminen ja ulkoilu sekä myös kiireettömyyden ja rauhoittumisen harjaannuttaminen. Menetelmänä luontotoiminta tukee kaikkia näitä keskeisiä teemoja.

Lasta ympäröivä maailma, onnistumiset, pysyvyyden tunne ja oma toimijuus ovat kokemuksia, jotka vaikuttavat luonteenkasvuun. Välittävä ja turvallinen vuorovaikutus ja myötätuntoinen oppimisympäristö ovat jokaisen lapsen oikeus. Yhteys toisiin ihmisiin kehittää lapsen luonnetta. Vahvistava palaute rakentaa lapsen minuutta ja sosiaalista pääomaa. Luontenvahvuuksien hyödyntäminen on yhteydessä hyvinvoinnin kanssa ja näiden luontenvahvuuksien käyttäminen on hyveiden toteuttamista. Luontenvahvuuksia ovat ominaisuuksia, jotka voi kokea omakseen ja näin niiden varassa toimiminen kumpuaa sisäisestä motivaatioista, jolloin omilla luontenvahvuuksilla toimiessa on helpompi uppoutua tekemiseen. Luontenvahvuudet tukevat hyvinvointia, vähentävät stressiä sekä masennusta. (Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen. 2016, 31-32.)

Esimerkiksi näistä syistä menetelmä hyvien tekojen helmipurkki on ryhmässämme käytössä. Siinä tehdään kaikille näkyväksi ja opetellaan luontevahvuuksista muun muassa ystävällisyyttä, reiluutta, ryhmätöitä ja sosiaalista älykkyyttä. Näiden luontevahvuuksien taustalla ovat hyveistä muun muassa inhimillisyys ja oikeudenmukaisuus.

8.8 Viikko 8

Viikkosuunnitelma

Tällä viikolla opinnäytetyöprosessi, täytyy palata vähän alkuun ja muistella mitkä olivat koko prosessin tavoitteet, alustavat keskeiset käsitteet sekä oma lähtötilanne, ja tätä kautta pohdita oman prosessin etenemistä. Työn puolesta seuraava viikko tulee keskittymään paljon yksikön toimintasuunnitelman sekä ryhmän pedagogisen suunnitelman ja portfolion ympärille. Itse työssä haluan nostaa keskeiseksi asiaksi kiireettömyyden ja niin lasten kuin aikuistenkin hetkestä nauttimisen ja hetkessä elämisen, läsnäolon ja aidon kohtaamisen sekä kiinnostuksen myötä. Teoria tietoa täytyy myös alkaa lisätä erityisesti positiivisesta pedagogiikasta, jossa haluan keskittyä myös pohtimaan sen tärkeyttä yhteistyötaitojen näkökulmasta sekä luontopedagogiikan ja pienryhmätoiminnan teoria tiedon peilaamista opinnäytetyön aikana nousseisiin asioihin.

Maanantai

Oli taas ihana päivä nauttia luonnosta metsäretken muodossa. Metsäretki päivistä jää erityisesti mieleen se, että ne tuntuvat jotenkin todella kevyiltä päiviltä. Lasten leikit lähtevät itsestään käyntiin ja he haluavat näyttää aikuisille löytämiään asioita ja uusia temppuja, joita voivat metsän rauhassa tehdä. Aikuisten työtä helpottaa huomattavasti se, että kinastelua tai ristiriitojen selvittelyä ei näillä retkillä ole, ja todella voidaan keskittyä positiivisiin asioihin ja olla läsnä lasten touhuissa. Metsäretkillä vapaissa leikeissä olen havainnut myös, että lasten leikkioporukat ovat suurempia kuin mitä sisätiloissa tai päiväkodin pihalla, jolloin lasten yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot kehittyvät eri tavalla. Kielen kehitys pääsee myös vauhtiin, koska tuntuu, että lapset rohkaistuvat luonnossa puhumaan enemmän sekä nimeävät ja keksivät asioita rohkeammin kuin päiväkodilla. Yhdessä tutkiessa, ihmetellessä ja keskusteltaessa lasten kanssa tulee myös rikastettua sanavarastoa.

Ikäryhmien opettajien välisessä palaverissa saimme sovittua luontotoimintaan liittyvää yhteistyötä perheitä osallistavalla tavalla. Sovimme, että teemme kartan ja metsän eläinrastit kaikille ryhmille tuttuun metsään, jonne perheet voivat mennä vapaa-ajalla, vaikka viikonloppuna tutustumaan eläinrasteihimme.

Tiistai

Päivästä jäi taas iloinen ja onnistunut olo, vaikka aamulla olo oli todella väsynyt ja stressaantunut. Sovelsimme jumppatuokiomme niin, että menimme koko ryhmänä, jotta saimme vähän pidemmän jumppa-ajan kaikille. Onneksi on tullut jo jumppia sen verran pidettyä, että leikki-varjon tietää olevan kestoosuusikki ja siihen on tullut opittua niin paljon toimivia harjoituksia ja leikkejä, että pystyi ilman suurempaa suunnittelua pitämään koko tuokion. Ryhmän lapsilla oli mahtavia oivalluksia ja paljon kerrottavaa muille, joten ryhmällemme ominaiseksi tavaksi satuhetkiin on tullut tutustua kirjoihin, joissa on kysymyksiä ja vastauksia, joita voidaan sitten yhdessä aina pienen lukuhetken jälkeen pohtia.

Keskiviikko

Tänäänkin oli hieno hyvä päivä luonnossa liikkuen. Kiireettömyys toteutuu metsäretkillämme, jolloin lapset pääsevät uppoutumaan leikkeihinsä. Olemme paluumatkoille ottanut myös tavaksi kuunnella musiikkia ja laulaa mukana, jolloin matka sujuu entistäkin kevyemmin. Samalla tulee opittua uusia lauluja, mutta myös kehitettyä suomen kielen taitoja vähän niin kuin huomaamatta. Iltapäivästä oli viimeinen yksikötoimintasuunnitelman palaveri, jonka sovitusjärjestimme niin, että nähtiin ihan paikan päällä. Tämä tietenkin aiheuttaa hieman hankaluuksia ajallisesti, koska lähdän kiirehtimään keskenpäivän (lepo hetken aikaan) toiselle talolle ja toisen ryhmän piti siirtää omaa tiimipalaveriaan tämän takia. Yhteistyöllä ja uudelleen järjestelyillä saatiin kuitenkin asiat hyvin sovittua ja hoidettua. Itse palaverissa saimme myös kaikkia asiat käsiteltyä ja asiat hoidettua.

Torstai

Tänään meillä oli vähän tilojen kanssa säätöä, ja pienryhmätoimintatuokiot, olivat sen takia jotenkin vähän hätäisen tuntuisia. Itseäni tällainen jää aina vaivaamaan, koska nämä hetket ovat lapsille tärkeitä ”isojen” juttuja, jolloin hetken haluaisi pitää kiireettöminä ja rauhallisina, niin että kaikki pääsevät uppoutumaan ja keskittymään omaan tekemiseensä. Tässä tuli ehkä vastaan asia, joka on vähän unohtunut sopia muiden ryhmien kanssa. Tai sitten asia on unohtunut, jokaisen ryhmän suunnitellessa toimintaansa. Olemme siis sopineet retkipäivät työvuorojen ja tilojen kannalta, mutta tällä kertaa kävi jokin kömmähdyks ja meitä tuntui olevan koko porukka päiväkodilla samaan aikaan. Tämä taas korosti yhteistyön, retkeilyn ja suunnittelun tärkeyttä hektisessä työssä.

Perjantai

Tänään oli aivan superpäivä. Lapset ovat koko kuukauden odottaneet naamiaisjuhliamme, jotka olimme suunnitelleet kokotalon voimin upeasti. Upeasti juhlat myös onnistuivatkin. Jokainen ryhmä oli suunnitellut kaksi toimintapistettä, jotka sitten kaikki ryhmät kiersivät

puolikkaissa ryhmissä. Nämä ovat niitä hetkiä työssä, joista nauttii, kun näkee lasten ilon ja innostuksen. Vaikka se vaatii kasvattajilta suunnittelua ja toteuttamista eri tavalla, ja hetkelisesti kuormittaakin, on lopputulos kaiken sen arvoinen. Lasten kommentteja oli muun muassa, että kaikki pisteet olivat hienoja ja he tykkäsivät ihan kaikesta ja että, tämä oli heidän elämänsä paras päivä. Nämä asiat korostuvat vielä nyt poikkeusoloissa (korona), kun varmasti synttärijuhlia ja muita on jouduttu perumaan. Tästä syystä myös halusimme kasvattajina erityisesti panostaa tähän ja aloimme heti päivän päätteeksi miettimään, milloin olisi seuraava hyvä ajankohta yhteisille juhlille.

Viikkoyhteenveto

Tällä viikolla erityisesti mieleen päälle jäi taas yhteistyön ja suunnitellun merkitys. Yhteistyössä tärkeää on myös erityisesti se, että kunnioitetaan toisten suunnitelmia ja toteuttamaa toimintaa sekä se, että sovituista asioista pidetään kiinni. Suunnittelulla tarkoitan nyt siirtymien, tilojen ja ulkoilujen ja retkeilyn ajoittamista. Näissä asioissa yhteistyöryhmien aikuisten välillä on todella tärkeää, jotta toimintaa ei häiritse turha odottaminen, tilojen puute tai turhan täynnä olevat tilat. Tässä taas korostuu haasteet henkilökunnan muutoksissa ja poissaoloissa, koska silloin tulee tiedonvälityskatkoja herkemmin. Meillä päiväkodin tilat ovat niin, että kaikilla on omat ryhmätilansa, mutta kaikki tilat ovat kaikkien käytettävissä esimerkiksi toisten retkipäivinä voi hyödyntää toisen ryhmän tiloja. Tämä takia on yritetty porrastaa niin että ryhmät retkeilevät eripäivinä. Huomaan, että itseäni hieman turhauttaa, jos tällaisista sovituista asioista ei pidetä kiinni, koska silloin suunnitellut pienryhmätuokiot eri ryhmätiloja hyödyntäen ei onnistu ja jos tällainen tieto tulee sillä hetkellä, kun on tarkoitus aloittaa, on todella vaikeaa lähteä lennosta muuttamaan suunnitelmaa. Sitten taas täysin toinen näkökulma yhteistyöstä ja sovituista asioista on se, kun suunnitellaan ja mietitään yhdessä asioita ja jokainen huolehtii omasta tehtävästään ajallaan, saadaan aikaan upeita, erilaisia ja yhteisöllisiä juttuja, joista nauttivat lapset kuin aikuisetkin. Tämä taas lisää yhteishenkeä sekä positiivista ja kannustavaa ilmapiiriä työyhteisössä, joka on ehdoton voimavara työssä jaksamisen kannalta.

9.9 Viikko 9

Viikkosuunnitelma

Tällä viikolla retkeilemme luonnossa paljon, joten keskityn opinnäytetyössä hankkimaan teoria tietoa luontotoiminnasta sekä pienryhmätoiminnasta. Viikkomme on toiminnan puolesta hyvin suunniteltua, luontotoimintaa, retkeilyä ja pienryhmätoimintaa. Lapsille on tällä hetkellä todella tärkeässä roolissa heidän kehittymistään omat kaverit ja vapaaleikki heidän kanssaan. Tällä viikolla tarkkailen myös asiaa, että kuinka paljon meillä jää vapaalle leikille tilaa ja aikaa. Itse pyrin siihen, että päivittäin sitä on, mutta onko se riittävää, jos tällä hetkellä se on lasten tärkein asia kehityksen kannalta. Tällä viikolla tuntuu muutenkin, että

pääsee kunnolla keskittymään itse asiaan. Nyt on kaikki stressaavat ja aikaa vievät asiat hoidettu kunnialla ja saa itsekin enemmän nauttia lasten kanssa tekemisestä, eikä tarvitse koko ajan miettiä, kirjaamisia tai seuraavaa palaveria.

Maanantai

Tästä päivästä jäi itselleni onnistunut olo. Tuntui, että tänään onnistuin varhaiskasvatuksen opettajana toteuttamaan päivän kaikin puolin sellaisena kuin kaikkien määritelmien mukaan sen pitää olla. Tajusin vasta työpäivän jälkeen, kuinka paljon oikeasti käsittelimme asioita. Tärkeintä näissä itselleni ja lapsille on se, että emme kuitenkaan pitänyt mitään varsinaista tuokioita tai opetushetkeä vaan kaikki tapahtui luonnossa liikkumisen yhteydessä. Retkemme ideana oli lähteä katsomaan rannalle tuulta ja aaltoja. Rannalla valitsemme aina jonkin maamerkin, minkä kohdalle lapset saavat juosta. Pysähdyspaikoilla yhdessä mietimme miltä tuuli tuntuu, miltä meri näyttää, mikä meri on kyseessä, kirjoitimme välillä hiekkiaan kirjaimia ja numeroita. Kaikki nämä olivat vain pieniä hetkiä, joissa kuitenkin harjoiteltiin uusia ja vanhoja juttuja luonnon materiaaleja hyödyntäen. Samalla lapset saivat liikkua ja nauttia lähiympäristöstä ja luonnosta. Tämä kaikki tapahtui pelkästään matkalla kohteeseemme, metsänsään niemenkärkeen, jossa lapset saivat aloittaa vapaat leikit luonnossa, yhteisesti sovittujen sääntöjen ja alueen sallimissa rajoissa. Tämäkin sovittiin pohtien, kuinka lähelle merta voi mennä, jos on kova tuuli ja suuret aallot, missä voi olla liukkaita paikkoja tai jyrkkiä kohtia. Kun lapset saavat itse kertoa alueen ja pohtia mikä on turvallista, alueella myös pysytään. Päiväkodille takaisin palaaminen menttiin taas pienin välitapein, juosten tiettenkin, välillä pysähdyttiin makaamaan rannalle ja kuuntelemaan miltä meri ja tuuli kuulostaa välillä mietittiin miltä merivesi maistuu ja voiko sitä juoda. Kaikki aistit tuli käytyä retken aikana läpi, kaikki oppimisen alueen asiat sisältyivät retkeen ja yksikön tavoitteet luonto, luovuus ja liikunta oli koko retken keskiö. Päiväkodilla vielä luimme kirjasta, saako merivettä juoda ja miksi lehdet tippuvat puista, lapset pääsivät kertomaan omia havaintojaan asioista. Tällaisten päivien jälkeen on vain kaikin puolin erittäin onnistunut olo ja onnellinen siitä, että saa tehdä työtä, jossa liikutaan luonnossa ulkoillen ja oppien.

Tiistai

Päivän toimintamme sujui taas hyvin ja olemme toteuttaneet nyt liikuntasalivuoromme kokoryhmän kanssa. Syksyn edetessä olemme halunneet harjoitella myös koko ryhmän kanssa sääntöleikkejä liikuntasalissa, koska hippaleikit ovat niin suuressa suosiossa. Samoin koko ryhmän kanssa ollessa lapset oppivat eri tavalla ryhmätyöskentelytaitoja, toisen huomioimista sekä yhdessä tekemisen iloa. Varhaiskasvatuksessa yksi tärkeä tehtävä on opetella ja tukea lasta pettymysten ylipääsemisessä ja tunteiden hallinnassa ja sanoittamisessa. Tässä asiassa olemme ihanteellisessa ja suorastaan etuoikeutetussa asemassa koska ryhmässämme on kolme ammattitaitoista, empaattista ja toimeliasta kasvattajaa (varhaiskasvatuksenhoitaja ja -

opettaja, sekä oppisopimusopiskelija). Tämä mahdollistaa työssämme sen, että voimme huomioida lapset yksilöllisemmin heidän haasteissaan ja näin ollen tukea ja olla läsnä haastavammassakin tilanteissa. Ryhmän toiminta ei koe kolausta, vaikka yksi aikuinen siirtyisikin yhden kanssa käsittelemään haasteita, pettymyksiä tai pulmia ja läsnäolollaan aikuinen pystyy parhaiten tukea lasta kuitenkin niin, että muut pystyvät jatkamaan meneillään olevaa asiaa. Olemme tiimimme kanssa myös lyhyessä ajassa hioutuneet hyvin yhteen, joka helpottaa äkillisissä tilanteissa ja muutoksissa. Pystymme elekielellä ja lyhyellä sananvaihdolla sopimaan tilanteet ja tarvittaessa vaihtamaan rooleja. Tämä meiltä kasvattajilta vaatii hyviä vuorovaikutustaitoja, joustavuutta ja tilannetajua arjen hektisyydestä huolimatta. Kasvatustietämämme ovat myös samanlaiset; lämminvuorovaikutus, positiivinen pedagogiikka, rajat ja lämpö, joka helpottaa yhteistyötä ja toiminnan toteuttamista, koska kaikilta tulee luonnostaan samankaltainen tapa toimia, tietenkin jokainen tekee työtään myös omalla persoonallaan.

Keskiviikko

Tänään oli jälleen upeasti onnistunut metsäretkipäivä ja saimme kokea uskomattoman luontoelämyksen, kun valtava lohi hyppäsi keskelle jonoamme kanavan rannassa, josta lapsilla riitti kertomista. Lapsille oli myös tärkeää, että tämä luontoilmiö lisättiin Instagramiin, jotta he voivat kotona vielä kertoa tapahtumasta kuvan kanssa. Tämän päivän retki liittyi myös perheiden osallistamiseen ja ryhmien väliseen yhteistyöhön. Olemme yksikkömme samanikäisten ryhmien kanssa suunnitelleet perheille eläinrastiradan, johon jokainen ryhmä teki yhden syksyllä ryhmässä tärkeäksi nousseen metsäeläimeen liittyvän rastin. Meidän ryhmässämme sudet ovat esiintyneet paljon leikeissä ja hipoissa, joten meidän rastimme tehtävänä oli leikki nimeltään paljonko kello on, rakas susi? Kiersimme rastipaikat ja veimme oman rastimme paikoilleen. Päiväkodilla lapset saivat värittää kartat, jotka sitten perjantaina annamme kotiin mukaan ja perheet voivat viikon ajan käydä kiertämässä rasteja, jonka jälkeen ne poistetaan luonnosta. Tässä taas nousi yhteistyön voima tärkeäksi asiaksi työyhteisössä, jonka avulla saadaan yksikkömme luonto, luovuus ja liikunta tavoitteita näkyviksi perheitä osallistavalla tavalla. Ryhmien kanssa jaettuna tämä tuntui myös sopivalta tavalta toteuttaa, kun se ei kuormita itseään niin paljon ja tulee erinäköisiä tehtäviä ryhmien arjen keskeltä.

Torstai

Alkuviikko menikin kuin siivillä ja sai kokea paljon onnistumisia. Tänään tuntui hieman turhauttavalta ja stressaavalta johtuen korona tilanteesta. Toimintamme sujui hyvin ja henkilökunnan kanssa asiat sujuivat hyvin, mutta tuntuu erittäin turhauttavalta, kun ohjeistuksia ei noudateta. Ovissamme on ollut viime keväästä asti lyhyt ja ytimekäs viesti, että päiväkodin sisätilat ovat lasten ja henkilökunnan valtakuntaa, koronan takia, mutta tätä ohjeistusta ei millään tahdota noudattaa, vaikka ovet ovat lukittuina. Tämä aiheuttaa stressiä ja

epämukavia tilanteita, kun toistuvasti joutuu samoista asioista ilmoittamaan ja tuntuu turhautavalta, että maailmanlaajuisen pandemian ollessa vallassa, ohjeistuksiamme ei tunnuta otettavan tosissaan. Näillä säännöillä pyritään kuitenkin pitämään päiväkodin toiminta normaalina ja työntekijät sekä lapset terveinä. Myös meillä varhaiskasvatuksen työntekijöillä on työn lisäksi oma elämä, lapsia, vanhempia ja isovanhempia sekä kasvattajia, jotka itse kuuluvat riskiryhmiin.

Perjantai

Lapsia oli tänään aika paljon vähemmän, joten menimme täysin lasten toiveiden mukaan, ensin vapaita leikkejä sisällä ja sitten leikkipuistoon jatkamaan leikkejä. Lapset nauttivat, kun saavat rauhassa leikkiä ja aikuiset pystyvät hyvin olemaan mukana leikeissä tai muissa lasten toivomissa tekemisissä mukana. Näin me kasvattajat saamme arvokasta tietoa lasten maailmasta ja mielenkiinnonkohteista, pystymme juttelemaan ja keskustelemaan lasten kanssa ja samalla saamme ideoita toiminnan suunnitteluun lapsilähtöisesti, lapsia osallistavalla tavalla. Saimme myös oman ryhmän pedagogisen suunnitelman lähestulkoon valmiiksi ja ehdimme tiimissä käydä läpi uuden yksikön toimintasuunnitelman ja erityisesti siitä tavoitteet. Päivästä jäi siis kiireetön, mutta kuitenkin tehokas olo.

Viikkoyhteenveto

Koko viikosta jäi loppujen lopuksi hyvä fiilis, vaikka yksi turhautumisen täytteenä päivä olikin. Työn puolesta huomaa nyt, että korona alkaa painaa päälle, jatkuvasti tulee uusia tulkinanvaraisia ohjeistuksia ja samoin myös altistumiset ovat lisääntyneet, joten vähän jännittää omasta puolesta ja läheisten puolesta, milloin se kolahtaa itselleen.

Luontotoimintamme sujui mahtavasti tällä viikolla, saimme kokea todellisia luontoelämyksiä. Tämä taas korosti retkeilyn ja luonnossa olemisen tärkeyttä, koska päiväkodin pihalla näitä asioita emme olisi päässeet kokemaan. Tuntuu myös, että lapset kokevat luonnon koko ajan, enemmän omakseen. Luontoaiheet hiipivät jatkuvasti keskusteluihin mukaan, luontoa arvostetaan ja siitä halutaan yhdessä pitää huolta.

Varhaiskasvatuksen fyysisellä toimintaympäristöllä on vaikutuksia lasten fyysisen aktiivisuuden määrään. Metsissä liikkuminen ja leikkiminen lisäävät fyysisen aktiivisuuden tasoa. Epätasainen maasto kehittää tasapainoa ja esimerkiksi luonnosta löytyvien kivien ja kantojen hyödyntäminen kiipeilyssä ja hyppimisessä kehitetään koko kehon lihasten yhteistyötä. Koko kehoa käyttämällä elimistö kuormittuu fyysisesti enemmän ja samalla energiaa kuluu. Samoin luonnon puut, pensaat, rinteet ja kuopat houkuttelevat lapsen mielikuvitusta, kokeilua ja tutkimista. Lapsi pääsee itse kokeilemaan, tutkimaan ja keksimään luonnon elementeille omiin leikkeihin sopivia käyttötarkoituksia. (Sääkslahti, 2015, 134-135.) Näiden asioiden pohjalta

yksikkömme luonto, luovuus ja liikunta pääsee erinomaisesti toteutumaan koska luonnossa liikkuminen, tutkiminen ja oppiminen lisää fyysistä aktiivisuutta ja luovuutta.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018) tunnustetaan ja tunnistetaan leikin merkitys lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle. Kasvattajien tehtävänä on havaita leikkiä rajoittavat tekijät ja edistää toimintatapoja ja oppimisympäristöjä niin, että leikki saa näkyä ja kuulua. Ilmapiirin tulee olla sellainen, että se kannustaa lapsia kekseliäisyyteen, mielikuvituksen käyttöön, ilmaisuun ja luovuuteen. Leikille mahdollisesta tilasta, ajasta, rauhasta ja keskittyminen leikkimiseen.

Tämän viikonsuunnitelmassani keskityin myös tarkastelemaan vapaan leikin toteutumista ja riittävyttä. Meillä on vapaalle leikille aikaa mutta se tuntuu olevan tällä hetkellä niin suuressa tarpeessa lapsilla, että sovimme tiimin kanssa lisäävän sitä iltapäiviin, eli olemme iltapäivisin pidemmän ajan sisällä, jolloin lapset saavat vapaan leikin aikaa. Tämä myös samalla haastaa toisaalta helpottaa, koska iltapäivän ulkoilut ovat olleet haasteena talossamme. Pieni piha ja kaikki lähes aina koko iltapäivän ulkona, joka aiheuttaa haasteita. Joten toivomme tämän kokeilun myös rauhoittavan iltapäivän ulkoiluja. Toisaalta tämä haastaa oman tiimimme kasvattajia, koska toinen kasvattaja lähtee aikaisemmin kotiin, jolloin uloslähtö tapahtuu yhden aikuisen voimin. Osaa lapsista on tultu hakemaan ja pyrimme siihen, että toisen ryhmän aikuinen pystyy ottamaan muutaman ryhmämme lapsista vastaan, jos heidän tilanteensa on siihen sopiva.

10.10 Viikko 10

Viikkosuunnitelma

Tämä onkin jo viimeinen viikkosuunnitelma, joka ei tule sisältämään mitään kovinkaan poikkeavaa aiemmista viikkosuunnitelmista. Keskityn opinnäytetyöprosessin kannalta erityisesti tekstini lukemiseen ja teoretiedon lisäämiseen. Pyrin jo tämän viikon aikana luetuttamaan tekstiä, jollakin ulkopuolisella, ei varhaiskasvatuksen alalta olevalta henkilöllä. Viikon toimintamme on hyvin suunniteltua, joten keskityn erityisesti tarkkailemaan positiivisen pedagogian toteutumista, ja sitä kuinka se näkyy meillä eniten sekä mitä menetelmiä meillä on erityisesti käytössä. Huomaan itsessäni, että nyt alkaa myös kirjoitusväsymys painamaan päälle, joten pitää erityisesti nyt keskittyä siihen, että saa varmasti kaikki päivittäiset merkinnät hyvin hoidettua ja vaikka tämän viikon jälkeen voi sitten keskittyä kokonaan teoretiedon hankintaan.

Maanantai

Maanantain aamupäivystysvuoro tuntuu aina todella raskaalta, kun täytyy koko yö heräillä varmistamaan, että ei nuku pommiin. Onneksi ehdin aamulla rauhassa lukea sähköpostit ja

tehdä pienen suunnitelman muutoksen päivän toiminnalle, koska kirjaston kirjamme olivat aika paljon myöhässä. Metsäretki oli siis tästä syystä pakko vaihtaa kirjastossa käyntiin ja paluumatkalla leikkipuistossa liikkumiseen. Päivästä jäi väsymyksestä huolimatta positiivinen fiilis, koska päivän toiminta pysyi kuitenkin lapsille mielekkäänä. On myös mukavaa ja armollista itselleen, kun voi sanoa omille tiimikavereilleen, että tänään on tosi väsynyt olo. Tällöin työkaverit myös tietävät ottaa enemmän vastuuta tai esimerkiksi lapsen haastavan tilanteen hoitaakseen, jos tietää, että toinen on niin väsynyt, että joutuu vähän jo sinnittelemään. Tämä on myös mielestäni yksi hyvän yhteistyön kulmakivi: huolehditään myös kasvattajat toistemme jaksamisesta ja mahdollisuuksien mukaan helpotetaan toisen työpäivää. Onneksi lapsille väsymys näkyi vain hassuttelun muodossa.

Tiistai

Tiistaina sitten iltapäivystykseen. Näihinkin päiviin on hieman haastava tulla mukaan koska kello on jo puoli kymmenen, kun oma työvuoro alkaa ja siirrymme silloin suoraan ulkoilusta liikuntasaliin. Tänään lapsia oli jäänyt flunssan vuoksi jonkun verran pois, joten menimme saliin yhdessä ryhmässä. Lapset nauttivat, kun kasvattajat heittäytyivät täysillä mukaan erilaisiin hippaleikkeihin. Lapsista näkyi ilo ja riemu, kun aikuiset olivatkin jahtaajia tai muissa rooleissa liikuntaleikeissä. Iltapäivällä jäi vielä hyvin aikaa lasten vapaaseen leikkiin. Päivän päätteeksi jäi todella hyvä mieli, kun minulla oli mahdollista jutella vähän pidempään yhden lapsen äidin kanssa ja sain häneltä paljon positiivista palautetta ja kiitosta tähän asti kulu- neesta toimintakaudesta. Tässäkin jollain tavalla uskon olevan positiivisen pedagogiikan vaikutusta, sillä olemme huoltajille lasten varhaiskasvatussuunnitelmissa ja muissa tiedotteissa painottaneet, että toiminnassa, kasvatuksessa, opetuksessa ja hyvinvoinnin edistämässä keskitymme positiiviseen pedagogiikkaan ja kannustamiseen. Jotenkin tuntui, että tämä positiivisen palautteen voima on tarttunut vanhempiin asti, joka itselleni tuo mieletöntä onnistumisen tunnetta.

Keskiviikko

Tänään olimme metsäretkellä kiertämässä tekemämme rastiradan. Useat ryhmämme lapsista olivat perheen kanssa käyneet kiertämässä rastit viikonlopun aikana ja muutamat vanhemmat antoivatkin mukavaa palautetta, joka aina lämmittää mieltä, antaa lisä intoa ja arvostusta omaa työtä kohtaan. Meillä kävi klassinen virhe ja unohdimme kartan kotiin, joten lennosta vaihdettiin kartan tutkiminen toiseen tärkeään asiaan, joka oli reitin ja rastipaikkojen muisteleminen. Hyvin löysimme kaikki tehtävät ja koska lapsilla oli jo kova halu päästä leikkimään ja kiipeilemään metsässä, kiersimme rasteja halukkaiden kanssa ja osa lapsista sai jäädä kiipeilyhommiin. Tällaisissa hetkissä aina mietin ja teen pienen pedagogisen arvioinnin pääni sisällä: onko tärkeämpää, että koko ryhmä yhdessä kierrämme rastit niin kuin on sovittu vai tärkeämpää että lapset saavat toteuttaa itselleen mielekästä toimintaa, kehittää luovuutta ja

mielikuvitusta sekä motorisia taitoja, omien mielenkiinnonkohteidensa mukaisella tavalla. Tänäkin ainakin oli helpompi valita jälkimmäinen. Tässä on ehkä asia, joka on varhaiskasvatuksessa eniten vuosien varrella muuttunut. Oleellisinta ei ole se, että tehdään hienosti suunniteltua toimintaa aikuista kuunnellen ja puheenvuoroa odottaen. Tärkeää on se, että toiminta on lapsilähtöistä, pedagogisesti perusteltavaa ja lapsen kehitystä tukevaa toimintaa.

Torstai

Tänään lähdimme retkelle rannalle ämpäreiden ja lapioiden kanssa. Toteutimme pienryhmätoimintaamme rannalla; eläinbingoa, rakas susi leikkiä sekä yhteistyö- ja matemaattisia harjoituksia hiekkatorneja tekemällä. Näissä hetkissä kokee kasvattajana onnistumista ja hyvää oloa, kun pystyy tekemään kaiken ulkoillessa ja liikkuesssa. Tämä myös vapautti pienryhmätöiminnan päiväkodintilojen kanssa säätämiseltä ja näin vähensi turhautumista ja turhaa miettimistä siitä, että kuka on missä ja milloinkin. Sen lisäksi ulkoilu ja rannalle oleminen lisää lasten tekemiä havaintoja ympäristöstään ja tätä kautta antaa tilaa kysymyksille, ihmettelylle ja keskustelulle, joka taas lisää lasten mielenkiinnonkohteiden ja yksilöllisen huomioimisen mahdollisuutta.

Perjantai

Tänään hieman sovellettiin henkilökunnan sairastumisen vuoksi ja lapsiakin oli huomattavasti vähemmän paikalla. Vaikka ryhmien yhdistämistä vältetäänkin koronatilanteen takia, oli tänään tehtävä poikkeus siihen asti, että viereisen ryhmämme iltapäivystysvuorossa oleva työntekijä saapuu paikalle. Tämän ei annettu kuitenkaan häiritä tai vaikuttaa liikaa päiväämme, vaan siirryimme kahden ryhmän lasten kanssa heti aamupalalta ulkoilemaan siihen asti, kun ryhmään saapuu oma kasvattaja paikalle. Tämän jälkeen lapsille jäi vielä hyvin aikaa päästä omiin vapaisiin leikkeihinsä. Yhteistyö ryhmien kasvattajien välillä sujui taas vaivattomasti ja mutkattomasti, koska tietää saavansa myös takaisinpäin apua sitten kun tilanne vaatii, jolloin hyvillä mielin on aina valmis joustamaan ja auttamaan työkavereitaan.

Viikkoyhteenveto

Koko viikosta jäi taas onnistunut ja hyvä olo, jonka takia on taas mukava mennä viikonlopun jälkeen töihin. Puhuimme myös tiimipalaverissamme ilmapiiristä ja työyhteisöstämme ja kaikilla meillä oli sama kokemus ja olo siitä, että on kiva tulla töihin. Yhteistyömme omassa ryhmässämme ja muiden ryhmien välillä sujuu hyvin. Ilmapiirimme on positiivinen ja kannustava, joka heijastuu myös ryhmämme lapsiin, perheisiin ja varhaiskasvatustoimintaamme. Tämän kymmenen viikon aikana olen huomannut toimintamme kiteytyvän luontotoimintaan, hyvään ilmapiiriin ja positiiviseen pedagogiikkaan, hyvän yhteistyön merkitykseen, joka motivoi toteuttamaan laadukasta ja lasten vahvuudet ja mielenkiinnonkohteet huomioivaa varhaiskasvatusta. Näiden asioiden olen havainnut tukevat kiireettömyyttä ja kasvattajien läsnäoloa.

Metsäretket lisäävät tutkimisen, ihmettelyn ja oivalluksien kautta oppimista samalla tukien motoristen taitojen kehittymistä, ryhmässä toimimisen taitoja ja toiminnallista oppimista. Päiväkodin alueelta siirtymisessä muihin maisemiin olen myös havainnut vähentävät ristiriita-tilanteita.

Kasvattajat voivat oppia ja kehittää luontotietouttaan yhdessä lasten kanssa nimeämisen ja tutkimisen avulla. Kaikkea ei tarvitse valmiiksi tietää, vaan asioita voi selvittää myöhemmin, yhdessä lasten kanssa. Kasvattajan on myös tärkeää muistaa hyödyntää rauhallisuus, kiireetömyys ja hiljaisuus työvälineenään: metsäretkiin ei tarvitse sisällyttää liikaa leikkejä, tuokioita ja toimintaa, vaan antaa lasten nauttia, liikkua ja tutkia luonnossa. Varhaiskasvatuksessa ja luonnossa retkeilyssä erityisen tärkeää on, että ilmapiiri koetaan turvalliseksi. Tällöin lapset voivat ilmaista tunteitaan ja toimia luonnollisesti. Kasvattajat lämpimän vuorovaikutuksen avulla, ohjaavat ja mallintavat lapsia siinä, miten luonnossa toimitaan ja käyttäytyään luontoa kunnioittaen. Luontotoimintaa toteuttaessa on hyvä muistaa antaa selkeät ja lyhyet ohjeet. Toinen erityisen tärkeä asia on riittävä aika, jotta luonnosta pääsee nauttimaan kiireetömästi. (Wahlström & Juusola 2017, 23-24)

Positiivinen pedagogiikka, lasten vahvuuksiin ja mielenkiinnonkohteisiin keskittyminen, kannustaminen ja pienryhmätoiminta on luontevasti toteutettavissa retkeillen ja liikkuen luonnossa. Kasvattajillekin on mielekäästä toteuttaa varhaiskasvatusta ulkona liikkuen koska se lisää myös omaa hyvinvointia ja vähentää sisätiloissa olemista ja meluhaittoja. Positiivisen pedagogiikan menetelmänä meillä on ollut käytössä hyvien tekojen helmipurkki, joka on muutama helmeä vaille täynnä. Tästä lapset ovat erityisesti innostuneet ja muistuttavat aina meitä aikuisia, että milloin katsotaan päivän helmet. Lapsissa on myös havaittavissa, että kaiverin auttaminen on tullut tavaksi toimia, anteeksipyyntöt tulevat jo täysin itsestään ja kauriit sanat kuten ”kiitos”, ”saisinko” ja ”voisitko” ovat kaikilla lapsilla käytössä. Näihin uskon hyvien asioiden näkyväksi tekemisellä olleen suuren vaikutus; alkuun näillä tekoja tehtiin ja sanoja sanottiin, jotta purkkiin saadaan lisää helmiä, mutta pidemmässä ajassa ne ovat tulleet lapsille luontevaksi osaksi omaa toimintaansa.

4 Yhteenveto ja pohdinta

Opinnäytetyössäni keskeisinä teemoina olivat tavoitteiden mukaisesti positiivinen pedagogiikka ja luontotoiminta. Näiden lisäksi työilmapiiri, vuorovaikutus ja yhteistyötaidot näkyivät viikoittaisissa teksteissä. Koenkin näiden kolmen teeman olevan erittäin paljon kytköksissä toisiinsa. Havaitsin myös, että nämä kaikki kolme asiaa ovat suuressa roolissa tukemassa niin lasten kuin kasvattajienkin hyvinvointia.

Positiivinen pedagogiikka tukee lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Positiivisuus ja vahvuuksiin keskittyminen, kannustaminen ja toisten arvostaminen näkyy myös laajalti aikuisten välisessä vuorovaikutuksessa lisäämällä työn iloa ja työssä jaksamista ja tätä kautta se tukee positiivista ilmapiiriä työyhteisössä.

Varhaiskasvatuksen toteuttaminen luonnossa liikkuen on myös vaikuttanut positiivisesti niin kasvattajiin kuin lapsiin. Luonnossa tapahtuvat oppiminen näkyi kiireettömyytenä ja kasvattajien aitona läsnäolona, joka taas lisäsi lasten yksilöllistä huomioimista sekä toimintaan uppoutumista. Kasvattajien kannalta meluhaitat sekä ristiriitatilanteiden selvittäminen ja kieltäminen vähenivät. Luonnossa liikkumisen koin myös itse erityisenä työetuna.

Kuvio 3: Opinnäytetyön hyödyt - oma kehittyminen, toimeksiantajan ja varhaiskasvatuksen hyödyt opinnäytetyöstäni.

Koen päiväkirjamuotoisen opinnäytetyön tekemisen tukeneen uusiin työtehtäviin siirtymisessä. Kehityin prosessin aikana ammatillisesti ja koin viikoittaisten ajatusten, yhteenvetojen ja pohdinnan kirjaamisen auttavan itseäni sisäistämään ja ymmärtämään työtäni varhaiskasvatuksen opettajana. Tavoitteeni opinnäytetyötä varten kehittivät ammatti-identiteettiäni, koska koen nyt, että minulla on suhteellisen selkeä käsitys siitä, kuinka haluan toteuttaa varhaiskasvatustyötäni. Huomaan, että ammatti-identiteettini on kehittynyt, koska koen löytäneeni oman tyylini toteuttaa varhaiskasvatustyötä. Varhaiskasvatuksessa on paljon työtä ohjaavia säädöksiä, lakeja ja asetuksia sekä varhaiskasvatussuunnitelmat, jotka antavat tietyt raamit työn toteuttamiselle. Kuitenkin koen, että omat vahvuudet, mielenkiinnon kohteet, luonne ja persoona rakentavat myös työskentelytavan. Näitä asioita hyödyntämällä työssä

pystyy toimimaan aidosti ja koko sydämellä. Luontotoiminta ja positiivinen pedagogiikka tulevat kulkemaan työssäni keskeisinä toimintamalleina, joita voin vuosittain muokata lapsiryhmän tarpeiden mukaisesti.

Lapsilta, kollegoilta ja huoltajilta prosessin aikana saamani positiivinen palaute myös tukee ajatustani siitä, että olen menossa oikeaan suuntaan. Työ varhaiskasvatuksessa on kuitenkin jatkuvaa oppimista ja sitä tehdään lasten tarpeiden mukaan lapsilähtöisesti, joten koskaan ei voi toimia ja toteuttaa toimintaa samalla tavalla vaan aina yksilön ja ryhmän tarpeet huomioiden. Koen kuitenkin, että positiivinen pedagogiikka ja luontotoiminta ovat menetelmiä, jotka tukevat jokaisen lapsen kasvua, kehitystä, hyvinvointia ja oppimista. Nämä menetelmät tai voisin sanoa myös tavat toimia ovat myös helposti muokattavissa jokaisen lapsen tarpeiden mukaan.

Itse opinnäytetyöprosessi ja kirjoittaminen ovat myös mielestäni kehittyneet ja muuttuneet viikkojen myötä. Prosessin ja uusien työtehtävieni alussa koin tarpeelliseksi itseni kannalta kirjoittaa suunnitelmat ja päivittäiset ajatukset konkreettisemmalla tasolla, joka tuki työni suunnittelua ja toteuttamista. Usko omaan ammattitaitoon kasvoi myös prosessin aikana ja ajanhallinnalliset haasteet eivät ollutkaan haasteita erittäin hyvän tiimityöskentelyn ansiosta. Tämän takia prosessin edetessä pystyin keskittymään enemmän pohtimaan ja perustelevaan luontotoiminnan, positiivisen pedagogiikan ja hyvän yhteistyön merkitystä hyvinvointia tukevinä menetelminä.

Opinnäytetyön hyötyjen ja kehittämisen koen näkyvän enemmän omalla henkilökohtaisella kasvullani varhaiskasvatuksen opettajaksi. Päiväkirjamuotoisen opinnäytetyöprosessin avulla sain itse uskoa ja varmuutta omaan ammattitaitooni, joten päiväkirjan pitämistä omasta työstään voin suositella menetelmänä jokaiselle varhaiskasvatuksen ammattilaiselle. Erityisesti, jos arjessa tuntuu olevan haasteita, voi päiväkirjan pitäminen auttaa hahmottamaan ja keksimään ratkaisuja ongelmien ratkaisemiselle.

Toimeksiantajalleni näkyy kuitenkin positiivisen pedagogiikan tärkeys, luontotoiminnan hyödyt sekä työyhteisön merkitys varhaiskasvatuksessa. Luontotoiminnan hyödyt toimeksiantajalle näkyvät luontotoiminnan lisääntymisenä yksikössämme. Luontotoiminta on yksikkömme vetonaula ja erityispiirre, joka on näkynyt enemmän yksikkömme toisessa talossa. Opinnäytetyön myötä luontotoiminta lisääntyi oman ryhmäni kautta meidän talossamme, mutta myös talomme muissa ryhmissä luontotoiminta on tullut osaksi arkea, useana päivänä viikossa. Luontotoiminnan hyödyt näkyvät näin koko yksikköämme ja yhtenäistävät toimintaamme ja tavoitteitamme. Uskon, että opinnäytetyöni voi antaa varhaiskasvatuksessa työskentelystä niille, jotka eivät tunne varhaiskasvatuksen työkenttää. Varhaiskasvatuksen kentällä työskenteleville opinnäytetyöni saattaa antaa ideoita tai rohkeutta lähteä toteuttamaan luontotoimintaa.

Lähteet

Painetut

Ahonen, L. & Roos, P. 2019. Iloa ja oivalluksia! Pedagogiikan arviointi ja kehittäminen varhaiskasvatuksessa.

Leskisenoja, E. 2019. Positiivinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa. Toteuta käytännössä. PS-kustannus. Jyväskylä. Waasa Graphics Oy. Vaasa.

Muhonen, J. & Lallukka, K. & Turtiainen, P. 2009. Pienryhmätoiminta lasten ja nuorten ehkäisevän työn menetelmänä. YAD Youth Against Drugs ry. Painotalo Casper Oy. Kurikka.

Parikka-Nihti, M. & Suomela, L. 2014. Iloa ja ihmettelyä. Ympäristökasvatus varhaislapsuudessa. PS-kustannus. Juva.

Sääkslahti, A. 2015. Liikunta varhaiskasvatuksessa. PS-kustannus. Juva.

Tuomaala, T. & Myyryläinen, M. 2002. Luonto tutuksi. Vinkkejä vanhemmille. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Varhaiskasvatuksen perusteet 2018.

Wahlström, R. & Juusola, M. 2017. Vihreä hoiva ja kasvatus. Kustannusyhtiö Artemia. Helsinki.

Sähköiset

Hyvä työilmapiiri vahvistaa hyvinvointia. 2020. MIELI Suomen Mielenterveys ry. Viitattu: 28.11.2020. <https://mieli.fi/fi/mielenterveys/ihmissuhteet/hyv%C3%A4-ty%C3%B6ilmapiiri-vahvistaa-hyvinvointia>

Mitä on varhaiskasvatus? | Opetushallitus 2020. Viitattu: 28.8.2020. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-varhaiskasvatus>

Opettajana varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa 2020. OAJ - Opetusalan ammattijärjestö. Viitattu: 18.11.2020. <https://www.oaj.fi/arjessa/mita-opettajan-tyo-on/opettajana-varhaiskasvatuksessa-ja-esi-opetuksessa/>

Opinnäytetyön eettiset ohjeet. 2018. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto. Arene ry. Viitattu: 10.12.2020. <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Opinn%C3%A4ytety%C3%B6prosessin%20eettiset%20suositukset%20muistilistat%20opiskelijalle%20ja%20ohjaajalle.pdf>

Luonto toimintaympäristönä. 2020. Suomen Latu. Viitattu: 21.11.2020. <https://www.suomenlatu.fi/ulkoile/lastentoiminta/luonto-toimintaymparistona.html>

Työelämän tutkiva kehittämistoiminta. 2020. Opinnäytetyön ohjaajan käsikirja. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. <https://oppimateriaalit.jamk.fi/yamk-kasikirja/tyoelaman-tutkiva-kehittamistoiminta/>

Vaka työaikaesite. 2019. OAJ. Varhaiskasvatuksen opettajia koskevat työaika määräykset. Viitattu: 12.9.2020. https://www.oaj.fi/globalassets/julkaisut/2019/vaka-tyoaika-esite_1_2019.pdf

Vuorovaikutustaitoja voi oppia. 2020. MIELI Suomen Mielenterveys ry. Viitattu: 24.11.2020. <https://mieli.fi/fi/mielenterveys/ihmissuhteet/vuorovaikutustaitoja-voi-oppia>